

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 25 OCTOBER 1922

No. 356

INHOUD

	Blz.
AANKOOP VAN EIGEN AANDELEN DOOR DE NAAMLOOZE VEN- NOOTSCHAP door Prof. Mr. W. H. Drucker	916
Het Nederlandsch-Duitsche crediet door W. C. Posthumus Meyjes	919
Werkloosheidssteun in Zweden door F. von Koch	919
Statistische cijfers van Thee	922
Londensche Correspondentie	923
De Rijksmiddelen	924
AANTEKENINGEN:	
Eenige posten op de betalingsbalans der Vereen. Staten	924
Petroleum in Argentinië	925
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	926
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	926—933
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.

Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonnés, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, 's-Gravenhage.

24 OCTOBER 1922.

Ook deze week bleef de geldmarkt wederom vast.
Particulier disconto noteerde 3½ pCt., terwijl de pro-
longatierente meestal 4 pCt. noteerde.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in-
geschreven voor een totaal bedrag van f 117.923.000.
Toegewezen werden f 64.130.000 driemaandspromes-
sen à f 990,—, f 26.450.000 zesmaandspromessen à
f 980,39 en f 14.793.000 biljetten à pari, zoodat het
disconto over de promessen 3½ pCt. bedroeg en de
biljetten 4½ pCt. rendeerden.

* * *

De daling van f 6,8 miljoen, die de post binnen-
landsche wissels op den weekstaat van de Nederland-

sche Bank te zien geeft, laat zich voor het grootste
gedeelte verklaren uit een vermindering van de door
den Staat aan de Bank gestelde eischen; het bedrag
der rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpro-
messen liep in de afgelopen week van f 70,4 mil-
lioen tot f 65 miljoen terug. Het hoofd beleeningen
vertoont daarentegen per saldo een stijging van ruim
f 1 miljoen. De daling bij de Bijbank werd door de
toeneming bij de agentschappen meer dan gecompenserd
en de beleeningen der Hoofdbank namen met
een kleine f 300.000 toe.

De post papier op het buitenland steeg met f 9,4
miljoen. Blijkbaar is dus thans ook de tweede partij
van het naar Amerika gezonden goud in wissels om-
gezet. Uit het feit, dat de diverse rekeningen onder
het actief tegelijkertijd met f 11,2 miljoen daalden,
mag men concludeeren, dat de Bank ook in de afge-
loopen week weder voor een klein bedrag aan dollars
heeft afgegeven.

De biljettencirculatie liep van f 985,6 miljoen tot
f 974,1 miljoen terug. De rekening-courant saldi ste-
gen met f 4,3 miljoen; het beschikbaar metaalsaldo
met f 1,6 miljoen.

* * *

De daling van den markkoers zette deze week op-
nieuw in, zoodat aan het einde der week voor 5,50
verhandeld werd. In aansluiting hiermede waren ook
Parijs en Brussel wederom zeer flauw. Een verder
bemerkenwaardig feit was de sterke teruggang van
de Zwitsersche francs.

LONDEN, 21 OCTOBER 1922.

De geldmarkt is in de afgelopen week gemakke-
lijk gebleven hoewel het aanbod niet groot was en
niettegenstaande het feit, dat, door het aflossen van
op „Ways and Means Advances” geleend geld, de be-
schikbare middelen op sommige oogenblikken niet
meer dan juist toereikend waren om de vraag te vol-
doen en opname bij de Bank te vermijden. Daggeld
was in het algemeen voor 1½ pCt. verkrijgbaar, doch
voor eenige posten werd 2 pCt. betaald, terwijl ander-
zijds ook minder dan 1½ pCt. geaccepteerd is.

De discontomarkt was zoowel voor kort als lang
papier een weinig flauwer:

2-maands wissels	2½— ³ / ₁₆ pCt.
3- „ „	2 ⁵ / ₁₆ pCt.
4- „ „	2¾— ⁷ / ₁₆ pCt.
6- „ „	2¾ pCt.

AANKOOP VAN EIGEN AANDEELN DOOR DE NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Staat het aan de naamlooze vennootschap vrij, haar eigen aandelen te koopen of op andere wijze te verwerven? De vraag heeft ten allen tijde de schrijvers op het gebied van het vennootschapsrecht bezig gehouden. Gebeurtenissen van den laatsten tijd hebben de aandacht erop gevestigd, ook buiten den kring der rechtsgeleerden. In de Naamlooze Vennootschap, 1ste jaargang, bl. 122, wijdt Mr. de Kat aan het onderwerp een lezenswaardig opstel. Wellicht is het ook voor de lezers van dit blad van belang kennis te nemen van enkele beschouwingen over dezelfde vraag, welke in sommige opzichten van die van Mr. de Kat zullen afwijken.

Een eenigszins bevredigende behandeling van het onderwerp zal zich moeten bezighouden met het geldende recht zoowel als met hetgeen als positief recht op dit gebied wenschelijk zou zijn.

Bij de behandeling volgens onze wet, die het onderwerp niet regelt, komt het aan op de toepassing van beginselen, die zich laten afleiden uit meer algemeene beginselen, die zoowel in het vennootschapsrecht als elders in het recht moeten worden gezocht. Waar onze wet ten aanzien van de naamlooze vennootschappen door haar groote beknoptheid — om van onvolledigheid niet te spreken — een zoo groote vrijheid laat, zal het ons vrij staan, bij de behandeling van het vraagstuk in ruime mate rekening te houden met hetgeen practisch blijkt en in overeenstemming met de maatschappelijke behoeften. Hiermede wordt uitzicht verkregen op een beter resultaat dan verkregen zou worden door een zeer theoretische beschouwing, waarmede zoo licht te veel wordt bewezen. Dit juist schijnt ons een bezwaar van de beschouwingen van Mr. de Kat, die — al bedoelt hij het wellicht niet zoo — tot het resultaat schijnt te komen, dat elke aankoop van eigen aandelen als een onwettige en nietige handeling moet worden aangemerkt.

Als voorbeeld van een onjuiste theoretische behandeling zou ook genoemd kunnen worden de wel gopperde stelling, dat het hebben van eigen aandelen voor de naamlooze vennootschap niet mogelijk zou zijn, daar dit zou neerkomen op een vereeniging in één persoon van dengeen, aan wien het recht toekomt met dengeen, tegen wien het recht moet worden uitgeoefend, een vereeniging, welke zich niet zou laten denken. Deze opvatting moet tot geheel onhoudbare gevolgen voeren. Om een voorbeeld te noemen: elke verkrijging van een eigen aandeel, op welke wijze ook, zou de betekenis krijgen van vermindering van het kapitaal; wederverkoop zou zijn vermeerdering. Bij een en ander zou men zich dus moeten gedragen volgens de regels voor vermeerdering en vermindering van het kapitaal gesteld. Strikt genomen zou wederverkoop niet mogelijk zijn. Een nieuw aandeel zou moeten worden geschapen, waarvoor het wegens vermeerdering van kapitaal verschuldigde registratierecht voldaan zou moeten worden. Het is waar, dat bij de verwerving van eigen aandelen door de naamlooze vennootschap eenige uit die aandelen voortspruitende rechten zullen moeten blijven rusten, maar overigens zou het te ver gaan, aan te nemen, dat het aandeel door die handeling teniet gaat.

Om tot een bevredigend resultaat te komen, zal het noodig zijn, af te dalen van de hoogste toppen der theorie en de gevolgen van den aankoop van eigen aandelen iets meer van nabij te bezien.

Als belanghebbenden, voor wie uit den aankoop van eigen aandelen bezwaar zou kunnen voortvloeien, moet onderscheiden worden tusschen aandeelhouders en crediteuren van de naamlooze vennootschap.

Aankoop van eigen aandelen raakt steeds aan de belangen van crediteuren. De waarborg, die zij voor de voldoening van hun vorderingen hebben, mindert daardoor steeds. Waarborg is voor hen het vermogen van de naamlooze vennootschap en dit ver-

mindert in elk geval door den aankoop van het eigen aandeel. Weliswaar komt het aandeel in de plaats voor hetgeen voor den aankoop is besteed, maar dit aandeel is niet meer dan een bewijs van mederecht op het vermogen van de naamlooze vennootschap, dat in zijn geheel toch reeds tot waarborg van crediteuren strekt.

Het belang van aandeelhouders in verband met den aankoop van eigen aandelen zien wij voornamelijk, wanneer de aankoop geschiedt in het gezicht van liquidatie en ontbinding van de vennootschap. Of de belangen van aandeelhouders worden aangetast, hangt dan geheel af van de vraag, tegen welken prijs het aandeel is gekocht. Is dit geschied tegen de werkelijke waarde, dan heeft zich niemand te beklagen. Is een te hooge prijs besteed — b.v. het aandeel is ingekocht a pari, terwijl bij de liquidatie volledige terugbetaling van het nominaal bedrag der aandelen niet mogelijk is — dan ontstaat nadeel voor de overige aandeelhouders. Is een te lage prijs betaald — b.v. het aandeel is a pari ingekocht, terwijl bij liquidatie meer dan het nominale bedrag der aandelen kan worden uitgekeerd — dan bestaat er aanleiding tot beklag alleen voor degenen, die hun aandeel verkochten. De behandeling dezer laatste aangelegenheid kan geschieden uit verschillende oogpunten (beroep op gelijke rechten van aandeelhouders, op dwaling of bedrog); dit punt laten wij verder rusten.

Ook zonder dat van liquidatie sprake is, kunnen overblijvende aandeelhouders aanleiding vinden tot beklag, omdat hun aandelen ten gevolge van de plaats gehad hebbende aankopen van eigen aandelen der vennootschap minder waarde hebben gekregen. Onder omstandigheden kan er zelfs zonder een dergelijke waardedaling aanleiding tot beklag zijn; immers gelijk wij dadelijk zullen zien, kan de aankoop van eigen aandelen practisch neerkomen op vermindering van het kapitaal en in dit geval zouden aandeelhouders zich erover kunnen beklagen, dat zonder raadpleging van de algemeene vergadering wordt afgeweken van de statuten.

Er is dus mogelijkheid van nadeel voor crediteuren zoowel als voor aandeelhouders. Laat ons zien, welke rechtsmiddelen het bestaande recht hun daartegen geeft.

Crediteuren kunnen in de eerste plaats gebruik maken van het middel van art. 1377 B.W., den regel, die crediteuren onder omstandigheden toestaat op te komen tegen handelingen van hun debiteur, waardoor zij worden benadeeld. Voor het slagen der vordering is noodig, dat werkelijke benadeeling van den schuldeischer blijkt en daaromtrent bij het verrichten van de handeling wetenschap bestond zoowel bij den debiteur als bij dengeen, met wien deze handelde. Dit een en ander maakt het slagen van het middel zeer moeilijk. Toepassing wordt den crediteur eenigszins gemakkelijker gemaakt, wanneer de handeling van den debiteur binnen korten tijd door diens faillissement wordt gevolgd (artt. 42 vlg. F. W.). Slagen van het middel heeft ten gevolge, dat de handeling wordt vernietigd en dat hetgeen door de handeling uit de kas der vennootschap is gegaan weder daarin terugkeert.

Voorts kan de vraag worden opgeworpen, of niet ter zake van de handeling aan crediteuren een vordering toekomt op grond van onrechtmatige daad. Deze vraag kan zonder aarzeling bevestigend worden beantwoord, voorzover mocht blijken, dat de handeling onwettig is. Dit geeft dan aan crediteuren een vordering tot schadevergoeding tegen de naamlooze vennootschap, die hun practisch niets verder helpt alsmede een gelijke vordering tegen directeuren, die de handeling hebben verricht, een vordering, die hun onder omstandigheden wel van practisch nut kan zijn.

Wat aandeelhouders aangaat, moet worden onderscheiden tusschen de rechten van de gezamenlijke aandeelhouders en van den individueelen aandeelhouder.

Indien de aankoop van aandelen, geschied zooals het geval meestal zal zijn door de directie zonder bijzondere machtiging, blijkt tot nadeel van de vennootschap te hebben gestrekt, kan de directie deswege door de algemeene vergadering verantwoordelijk worden gesteld op grond van onrichtig beheer van de zaken der vennootschap. Hiermede kan een vordering tot schadevergoeding tegen directeuren worden gemotiveerd; nietigheid van de handeling wordt op deze wijze niet verkregen.

De nietigheid van de handeling kan worden ingeroepen, zoowel door de vennootschap als naar mij voorkomt ook door den individueelen aandeelhouder, indien mocht blijken, dat de aankoop van eigen aandelen in strijd mocht zijn met de wet of met de statuten der vennootschap.

Wij willen thans dit punt, het belangrijkste op dit gebied, nader onderzoeken en de vraag eerst bezien, los van statutenbepalingen, welke misschien op de aangelegenheid betrekking hebben.

Op dit punt ontmoeten wij Mr. de Kat, die tot het algemeene resultaat komt, dat aankoop van eigen aandelen steeds onwettig is. De volgende redeneering ongeveer voert hem daartoe. De aankoop van het eigen aandeel zou neerkomen op terugbetaling aan den aandeelhouder van zijn storting en deze handeling zou op haar beurt onwettig zijn, omdat daarmede het kapitaal der vennootschap zou worden aangetast, d.w.z. hetgeen aan vermogen als tegenwaarde voor het kapitaal aanwezig is, zou worden verminderd.

Deze redeneering geeft aanleiding tot verschillende wijfelingen. Vooreerst rijst de vraag, die wij hier overigens willen laten rusten, of inderdaad elke aankoop van het aandeel beschouwd mag worden als terugbetaling van den inbreng.¹⁾ Dan de motiveering van de onwettigheid dier handeling, omdat zij inbreuk maakt op hetgeen als equivalent van het kapitaal aan vermogen aanwezig is. Maar dit is toch niet noodzakelijk het geval; niet b.v. als de aankoop geschiedt ten laste van reserves. En dan ten slotte, kan een handeling als onwettig worden aangemerkt, omdat zij het vermogen beneden het cijfer van het maatschappelijk kapitaal doet dalen? Elke eenigszins gewaagde speculatie ten koste van het kapitaal zou dan als een onwettige handeling moeten worden aangemerkt.

Naar mij voorkomt, moet de vraag van een eenigszins andere zijde worden bezien, waardoor wij ten deele tot hetzelfde, ten deele echter ook tot afwijkend resultaat komen.

Aankoop van eigen aandelen, zou gezegd kunnen worden, kan neerkomen op een feitelijke vermindering van het kapitaal en is dan als zoodanig onwettig, tenzij de regels zijn gevolgd, welke bij kapitaalvermindering moeten worden in acht genomen. Dit zou dan in ons recht vereischen statutenwijziging, terwijl onder het recht van verschillende andere landen de daar voor kapitaalvermindering gestelde regels van meer gewicht zouden moeten worden gevolgd.

Wat is er nu waar van de bewering, dat aankoop van eigen aandelen de beteekenis kan hebben van vermindering van het kapitaal? Eenerzijds kan gezegd worden, dat geen aankoop van eigen aandelen, hoe omvangrijk ook en onder welke omstandigheden ook plaats hebbend, het kapitaal kan beïnvloeden, aangezien dit bij voortduring als onveranderd en, behoudens statutenwijziging, onveranderlijk cijfer in de statuten blijft paradeeren. Anderzijds kan worden aangevoerd, dat er geen verschil bestaat tusschen het door aankoop in eigen portefeuille teruggekeerd aandeel en het aandeel, dat nooit is uitgegeven of zelfs gecreëerd; dat de eigen aandelen in portefeuille op de actiefzijde van de balans voor het vermogen van de naamlooze vennootschap geen beteekenis hebben en zonder dat dit verschil uitmaakt, geschrapt kunnen worden tegen het overeenkomstige kapitaalbedrag aan de

passiefzijde. Practisch komt dan dus de aankoop van het eigen aandeel op kapitaalvermindering neer.

De waarheid ligt, naar mij voorkomt, in het midden. De volgende gevallen kunnen worden onderscheiden.

De aankoop geschiedt tot amortisatie van kapitaal. Het cijfer van het maatschappelijk kapitaal blijft, zoolang de statuten niet zijn gewijzigd, onveranderd en moet dus in zijn geheel als passief op de balans worden gebracht. Indien, om voldoende tegenwaarde daarvoor te verkrijgen, de aangekochte aandelen als actief beschouwd moeten worden, ontstaat een toestand, die met kapitaalvermindering geheel gelijk kan worden gesteld. Indien daarentegen de aandelen uit een overschot aan kapitaal gekocht kunnen worden en op den duur ook niet van de aandelen gebruik behoeft te worden gemaakt, om te dienen als equivalent van het kapitaal of als dekking voor de verplichtingen der vennootschap, ontstaat geen bezwaar. Maar dan kan ook eigenlijk alleen van amortisatie van aandelen, niet van amortisatie van kapitaal worden gesproken.

De aankoop geschiedt met de bedoeling de aangekochte aandelen te gelegener tijd weder van de hand te doen. De aankoop geschiedt uit gemaakte winst. Zoolang de aandelen in bezit kunnen worden gehouden zonder aantasting van het kapitaal, bestaat daartegen van wettelijk standpunt geen bezwaar. Weliswaar zouden crediteuren beter af zijn, indien in plaats van de aandelen de waarde aanwezig was, die voor den aankoop werd opgeofferd. Maar het kapitaal blijft hier niet alleen formeel, maar ook in werkelijkheid ongewijzigd en meer waarborg beoogt de wet aan crediteuren niet te geven.

De aandelen worden ten koste van het kapitaal ingekocht en (of) blijven ten koste van het kapitaal in het bezit der vennootschap. Deze handeling komt practisch neer op vermindering gedurende korter of langer tijd van het kapitaal. Een voldoende tegenwaarde van het maatschappelijk kapitaal kan nu alleen worden verkregen door de eigen aandelen als bezit op te voeren. Het kan zijn, dat de directie zich hiertoe gerechtigd acht, omdat zij voornemens is de aandelen te gelegener tijd weder van de hand te doen en meent, daarvoor dan een goeden prijs te kunnen maken. Dit neemt niet weg dat, waar het gaat om het vaststellen van de liquidatiewaarde ten behoeve van crediteuren, dit neerkomt op het opnemen van een zuiver fictieve post; de eigen aandelen hebben bij liquidatie ten behoeve van crediteuren toch geen waarde. Het komt dus wat dit aangaat op hetzelfde neer, of men van het uitgegeven kapitaal het bedrag door de ingekochte aandelen vertegenwoordigd wegschrapt; practisch zien we hier dus vermindering (zij het tijdelijke vermindering) van het kapitaal.

Voor zoover practisch neerkomend op vermindering van het kapitaal, moet de aankoop van eigen aandelen beschouwd worden als onwettig, daar de handeling anders den weg zou openen zonder wijziging van de statuten te bereiken, wat alleen door statutenwijziging gedaan kan worden.

In hoever maakt het nu verschil, of de statuten aankoop van eigen aandelen toelaten of voorschrijven? Gesteld de aankoop van eigen aandelen geschiedt tot amortisatie van kapitaal. De handeling werd door ons als onwettig beschouwd, omdat zij neerkomt op vermindering van kapitaal zonder statutenwijziging (aangenomen wordt hierbij natuurlijk, dat de aankoop geschiedt zonder dat het statutairkapitaal is gewijzigd). Voorafgaande statutenwijziging maakt de handeling wettig. Welnu, als de statuten de amortisatie voorschrijven, is de statutaire sanctionneering voorafgegaan. Dit geldt voor onze wetgeving, waaronder voor vermindering van het kapitaal alleen statutenwijziging noodig is. Het spreekt wel vanzelf, dat wetgevingen, die de vermindering van het kapitaal van meer waarborgen hebben voor-

¹⁾ Dtsch. H. G. B. § 241 onderscheidt tusschen beide handelingen.

zien, verlangen dat deze ook worden toegepast, wanneer zonder statutenwijziging kapitaal wordt geamortiseerd door aankoop van eigen aandelen (vergel. § 227 Dtsch. H. G. B.); aldus wordt ook in het Engelse recht aangenomen, hoewel op een uitdrukkelijke wetsbepaling dienaangaande niet kan worden gewezen.

Onze overwegingen voeren ons dus tot de conclusie, dat de aankoop van eigen aandelen niet onwettig is, indien zij geschiedt uit winst, wel onwettig daarentegen, indien geschiedend ten koste van het vermogen der vennootschap, voorzover aanwezig als equivalent van het statutaire kapitaal. In het laatste geval *kan* de handeling door een statutenvoorschrift worden gewettigd. Waar de geheele materie in zake vermindering van het kapitaal onder ons recht eenigszins in nevelen is gehuld, laten wij nu daar, of *in elk geval* een statutenvoorschrift den aankoop van eigen aandelen kan wettigen.

Of het eene dan wel het andere geval aanwezig is, zal wellicht niet steeds gemakkelijk zijn vast te stellen, maar in de gevallen, waar de vraag practisch ter sprake komt, zal het wel steeds weinig twijfel lijden, of de aandelen werden gekocht of in bezit gehouden ten koste van het statutaire kapitaal. Bovendien bestaat nog bijzondere aanleiding het vastgestelde beginsel met voorzichtigheid te hanteeren in verband met de regeling van art. 50 K., die toestaat, dat het kapitaal ten deele gedurende geruimen tijd ongeplaatst blijft. De beschouwingen, tot welke deze bepaling in dit verband aanleiding geeft, laten wij nu ter vermijding van te groote breedvoerigheid rusten.

Tot op zekere hoogte wordt ons resultaat bevestigd door hetgeen wij zien in het recht van andere landen. Zeker blijkt ons daarbij, dat de vraag omtrent de wettigheid van den aankoop van eigen aandelen niet een is, die zonder meer bevestigend of ontkennend kan worden beantwoord.

In de eerste plaats moet gelet worden op het Duitse Handelsgesetzbuch, hetwelk uitgaand van de gedachte, dat tegen aankoop van eigen aandelen van algemeen rechtskundig standpunt niet volstrekt bezwaar kan worden gemaakt, het aankopen van eigen aandelen om op die wijze zaken te doen, verbiedt. Aan practijk en wetenschap wordt overgelaten, uit te maken, in hoever overigens het aankopen van eigen aandelen ongeoorloofd geacht moet worden.

Verder kan gewezen worden op de opvatting, die in de Fransche literatuur en volgens deze ook in de practijk wordt gevolgd, dat aankoop van eigen aandelen geoorloofd is, indien geschiedend uit gemaakte winst, maar anders ongeoorloofd en nietig.

Voor het Engelse recht vermeldt Palmer,¹⁾ dat aankoop van eigen aandelen door de naamlooze vennootschap is nietig, maar de uitspraak²⁾, waarop deze meening berust, wettigt deze in haar algemeenheid niet. In het bedoelde geval wordt slechts aangenomen de nietigheid van aankoop van eigen aandelen tot amortisatie van kapitaal, zonder dat de voor vermindering van het kapitaal gestelde regels worden in acht genomen en overigens wordt het verhandelen van eigen aandelen daar alleen als nietig beschouwd, omdat en voorzover de statuten deze werkzaamheid niet maken tot eene, waarmede de vennootschap zich kan bezig houden.

Staan voor de vraag, wat wenschelijk recht zoude zijn, komen natuurlijk eenigszins andere overwegingen in aanmerking dan die ons tot dusver bezig hielden, hoewel ik geloof, dat het geldende recht, indien het hiervoren juist is geschetst, niet als geheel onbevredigend behoeft te worden aangemerkt.

Wij achten ons trouwens, gelijk werd vooropgesteld, gerechtigd bij de uitlegging van de bestaande wet te rade te gaan met hetgeen rechtvaardig en doelmatig voorkwam. Het lijdt wel geen twijfel, of

er kunnen zich omstandigheden voordoen waar de verwerving van eigen aandelen voor de naamlooze vennootschap een volkomen reële handeling is. Door deze handeling geheel te verbieden ook onder omstandigheden, waaronder deze volgens de hiervoren opgestelde beginselen geoorloofd zou zijn, zou men de practijk op onnoodige wijze aan banden leggen en het gevolg zou vermoedelijk alleen zijn, dat de bepalingen werden ontboden.

Een volledig verbod van het aankopen van eigen aandelen zal door ons dan ook niet worden verdedigd. Wel kan er bij een nieuwe wettelijke behandeling aanleiding bestaan tot een regeling, welke speculatie in eigen aandelen en wellicht nog meer andere handelingen met eigen aandelen tegengaat, ook onder omstandigheden, waar deze geoorloofd zouden zijn volgens de door ons onderzochte thans geldende beginselen.¹⁾

In nieuwere wetgevingen, welke wij in het buitenland aantreffen, is het meermalen zoo ingezien. Laat ons daarvan nog met enkele voorbeelden kennis nemen.

Daar is de Duitse wet, waarvan de inhoud reeds zoeven werd vermeld. Dan de Zwitsersche (art. 628 Obl. Recht), welke den aankoop slechts voor enkele met name genoemde gevallen toelaat en dan nog bepaalt, dat de aangekochte aandelen ten spoedigste weder moeten worden verkocht, tenzij de aankoop geschiedde tot amortisatie, in welk geval zij moeten worden vernietigd. In de Italiaansche wet (art. 144 Handelswetboek) vinden wij een bepaling, die het in beleening nemen van eigen aandelen geheel verbiedt en verder naast het voorschrift, dat aankoop alleen uit winst mag geschieden, nog de weinig practische bepaling, dat voor elken aankoop machtiging van de algemeene vergadering noodig is. De Belgische wet (art. 133 van de wet van 18 Mei 1873) verbiedt aankoop van eigen aandelen ten laste van het kapitaal of de wettelijke reserve, alsmede eigen aandelen in onderpand te nemen.

Wij willen met deze voorbeelden volstaan. Zij zijn voldoende om te doen zien, dat verschillende nieuwere wetgevers aanleiding hebben gevonden de wettigheid van het verwerven van eigen aandelen nog binnen enger grenzen te beperken, dan die reeds op grond van algemeene rechtsbeginselen moesten worden getrokken. Nu verder te pogen na te gaan, op welke wijze de grenzen het beste waren af te bakenen, acht ik te liggen buiten mijn bestek. Alvorens te besluiten, moet echter nog één opmerking worden gemaakt.

Wanneer tot een wettelijk verbod van aankoop van eigen aandelen is besloten, rijst nog de vraag, op welke wijze dit verbod behoort te worden gesanctioneerd. Het meest voor de hand ligt zeker voor alle gevallen de nietigheid voor te schrijven, die ook reeds aan de handeling verbonden is, waar deze voor ons geldend recht als onwettig moest worden aangemerkt. Tegen die nietigheid bestaat ook geen bezwaar in die gevallen, waar de aandeelhouder, wiens aandeel voor rekening van de vennootschap wordt gekocht, bekend is met het feit, dat de vennootschap koopster is. Maar wanneer de nietigheid ook wordt voorgeschreven, waar de aankoop geschiedt op zoodanige wijze, dat de verkoper van dit feit onkundig blijft, brengt dit wel een groot element van onzekerheid in het verkeer en het is de vraag, of dit gerechtvaardigd is. Voor dit geval ware het wellicht beter te volstaan met een persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurders. Dit doet de Duitse wet; de Belgische voegt daaraan toe de bedreiging met een publiekrechtelijke straf. Onder omstandigheden zou misschien ook volstaan kunnen worden met het voorschrift, dat aankoop en bezit van eigen aandelen gepubliceerd moet worden; onder deze voorwaarde zou b.v. belegging van reserves in eigen aandelen toegelaten kunnen worden.

W. H. DRUCKER.

¹⁾ Company law, 10e dr., bl. 68.

²⁾ Trever v. Whitworth, 1887.

¹⁾ In het ontwerp 1910 is zoodanige regeling niet te vinden.

HET NEDERLANDSCH-DUI TSCH E CREDIET.

Het zij mij vergund, een enkele opmerking te maken naar aanleiding van hetgeen de heer Mr. S. de Vries Czn., Regeerings-Commissaris voor het Nederlandsch-Duitsche crediet, over bovenstaand onderwerp publiceert in Econ.-Stat. Ber. van 18 October jl.

Het is gebleken uit de door Mr. de V. genoemde cijfers, dat in den laatsten tijd op steeds grooter schaal van deze credieten door de Deutsche industrie wordt gebruik gemaakt, terwijl men in Duitschland verwacht, dat binnen 3, 4 of 6 maanden het geheele crediet zal zijn opgenomen. Nu zou ik willen releveeren, dat deze sterke toename juist valt in den tijd, dat een hernieuwde scherpe daling in den marken-koers is ingetreden, en dat de Deutsche banken, door het achterblijven van een aan die daling evenredigen aanwas harer vreemde middelen, in veel geringer mate aan de credietaanvraag der Deutsche industrie kunnen voldoen, waardoor een geweldige spanning op de credietmarkt is ontstaan.

Geven wij een en ander eens in cijfers weer, dan blijkt, dat indien wij het aan „revolving credit” thans opgenomen bedrag aannemen op f 31.000.000,—, de Nederlandsche financiering bij een marken-koers van 0,07 neerkomt op een bedrag van 44,2 milliard mark. Welk een beteekenis reeds dit thans opgenomen bedrag moet hebben voor het Deutsche bedrijfsleven, moge blijken uit het feit, dat de Deutsche Bank, de Disconto-Gesellschaft, de Dresdner Bank en de Darmstädter Bank (Bank für Handel und Industrie), dus de vier D.-banken, op ult. Dec. jl. te zamen voor circa 33,7 milliard mark aan credieten (voorschotten tegen effecten, voorschotten op documenten en ceelen en voorschotten in rekening-courant) hadden verleend. Indien men wil aannemen, dat de binnenlandsche waarde van de mark (de zg. „koopkracht-pariteit”) sinds ult. December 1921 tot één tiende van de toenmalige waarde is gedaald, en dat daarbij de credietverleening der 4 D.-banken ver-8-voudigd is (hetgeen zeker een royale berekening mag worden genoemd), dan zou de tegenwaarde van dat deel van het Nederlandsche crediet, dat thans reeds opgenomen is, neerkomen op ongeveer 17 pCt. der totale credietverleening van genoemde banken. De zaak is echter nog veel scherper te stellen. Indien (volgens de verwachting) weldra het volle credietbedrag zal zijn opgenomen, dus zegge f 140.000.000,—, dan beteekent dit, bij een koers van 0,07, een credietverleening van 200 milliard mark, bij een totale credietverleening der D.-banken (alweder een ver-8-voudiging sinds ultimo December aannemende) van 269 milliard mark.

Nu moge het waar zijn, dat de Treuhand-Verwaltung te Berlijn zeer conscientieus slechts aan die industrieën credieten toestaat, welke niet in directe concurrentie met Nederlandsche ondernemingen werken (hetgeen ik op gezag van Mr. de V. gaarne aanneem); ik vraag mij echter af, of een dergelijke tactiek niet eenigszins de werkelijkheid tracht te bedekken. De met Nederlandsche fabrieken concurrerende ondernemingen worden weliswaar niet rechtstreeks gesteund, maar aan de credietcapaciteit der Deutsche banken wordt voor minstens 200 milliard mark minder eischen gesteld, dan normaliter, zonder het Nederlandsche crediet, het geval zou zijn. Bij een zich verder voortzettende daling van het marken-devis wordt dit bedrag steeds grooter. Maar zelfs indien wij alleen aan bovengenoemde cijfers vasthouden, dan valt treeds daaruit te concludeeren, dat de Deutsche banken, door den van hen afgewentelden last eener credietvraag van 200 milliard mark, hare middelen in zeer veel ruimer mate zullen kunnen aanwenden ter financiering van andere ondernemingen, waarvan niet wordt gevraagd, of zij soms met de Nederlandsche industrie concurreren.

Is derhalve door de zorgen der Treuhand-Verwaltung voorkomen dat onze eigen nijverheid *direct* wordt geschaad, door een verhooging der Konkurrenz-

fähigkeit van mededingende Deutsche ondernemingen, *indirect* ontlast het regeerings-crediet de Deutsche banken van een zeer belangrijk gedeelte harer zorg voor de financiering der Deutsche industrie in het algemeen, en *indirect* worden op deze wijze ook de concurrerende Deutsche nijverheids-ondernemingen gesteund. Mij dunkt, dat zulks logisch uit de feiten volgt, en dat men zich hiervan niet kan afmaken met de bewering, dat de opvatting, als zou de Nederlandsche nijverheid door dit Regeerings-crediet worden geschaad, slechts „oppervlakkig beschouwd” waarde bezit.

Nu mag men hier ook niet aankomen met het argument, dat een becijfering van de waarde dezer credieten in marken de zaak vertroebelt, omdat de voorschotten slechts worden gebezigd voor den import van grondstoffen, die steeds hetzelfde guldens-bedrag blijven vertegenwoordigen. Dit moge ook alweder gelden voor de ondernemingen, welke van het Nederlandsche crediet gebruik maken, voor de met Hollandsche ondernemingen concurrerende industrieën, wier financiering indirect door het Nederlandsche crediet wordt vergemakkelijkt, geldt dit zeer zeker niet. Wij moeten immers niet vergeten, dat in het algemeen het aan eenige industrie verleende crediet volstrekt niet uitsluitend voor den import van grondstoffen wordt gebezigd, maar eveneens voor de tijdens het productieproces te betalen en met de daling van de mark steeds stijgende loonen, algemeene onkosten, enz. En nu mag het toch als bekend worden verondersteld, dat het juist de loonen en algemeene bedrijfskosten zijn, welke door de valuta-verhoudingen buiten alle proportie staan tot wat een Nederlandsch industrieel moet betalen, en welke daardoor juist de scherpe concurrentie mogelijk maken. Wij zouden dus in pregnanten vorm kunnen zeggen, dat langs indirecte wegen het Nederlandsche crediet voor honderden milliarden marken middelen ter beschikking stelt van de Deutsche industrie in het algemeen, welke voor een groot deel worden aangewend tot de betaling van loonen, waartegen de Nederlandsche werkman met geen schijn van kans kan concurreren.

Ik wil nu de vraag in het midden laten, of de voordeelen, welke uit deze credietverleening voortvloeien, en welke daarin bestaan, dat het er toe kan bijdragen, een voor Nederland zoo belangrijken nabuurstaat als Duitschland, voor volslagen verarming en een volkomen catastrofe te behoeden, opwegen tegen het ontegenzeggelijk bestaande bezwaar, dat door dezelfde credietverleening onze eigen Nijverheid ernstig wordt geschaad. Wat ik betoogen wilde was slechts, dat de zaak toch niet zoo eenvoudig kan zijn als Mr. de V. het deed voorkomen, en dat het gewenscht zal zijn, ons nog eens rekenschap te geven van de waarlijk niet te onderschatten gevolgen, welke het Nederlandsch-Duitsche crediet voor de Nederlandsche nijverheid heeft.

W. C. POSTHUMUS MEYJES.

Rotterdam, 20 October 1922.

WERKLOOSHEIDSSTEUN IN ZWEDEN. ¹⁾

De heer Fabian von Koch, docent aan de handels-faculteit der Stockholmsche universiteit, schrijft ons:

In Zweden bestaat tot op heden geen door den Staat ondersteunde verzekering tegen werkloosheid. De meeste vakverenigingen bezitten echter, al genieten zij geen overheidssteun hiervoor, een regeling voor de ondersteuning van werklooze leden. Het totaal bedrag, hiervoor in 1921 besteed, wordt geschat op ongeveer 10 millioen kronen.

Het vraagstuk van den overheidssteun was in de jaren onmiddellijk aan den oorlog voorafgaande, in

¹⁾ Gelijk men weet heeft Zweden in deze jaren vermoedelijk het hoogste werkloosheidscijfer van Europa gehad. Langen tijd ging het 30 pCt. te boven, terwijl het ook thans nog plus 23 pCt. bedraagt. De beginselen, waardoor Zweden zich bij zijn werkloossteun laat leiden, verdienen hierom bijzondere belangstelling.

Zweden in ernstige overweging. Een verandering in de Regeering in het voorjaar van 1914, alsmede het uitbreken van den oorlog, hadden evenwel uitstel ten gevolge. Eerst in 1915 werd een Commissie voor de Sociale Verzekering ingesteld om den onderbroken arbeid weder ter hand te nemen. Het rapport der Commissie is nog niet gepubliceerd.

Regeeringshulp op het gebied der werkloosheid wordt thans gegeven in den vorm van werkloosheidsuitkeeringen (arbetslöshetsunderstöd) en in dien van werkverschaffing (nödhjälpsarbeten). Het geheele systeem is geplaatst onder de controle van de Werkloosheidscommissie.

Werkloosheidsuitkeeringen. In de eerste plaats moet erop gewezen worden, dat de gemeenten in geenlei opzicht verplicht zijn de werkloozen binnen hunne grenzen bij te staan. Wanneer evenwel een gemeente zulks wenschte te doen, kan ze onder bij de wet gestelde voorwaarden een deel van de kosten van den Staat vergoed krijgen.

De voornaamste voorwaarden zijn:

1. dat de ontvanger der uitkeering minstens 15 jaar oud is;
2. dat hij geschikt is voor arbeid in zijn bedrijf;
3. dat hij niet binnen 6 maanden vóór zijn aanvraag om werkloosheidsuitkeering, armenondersteuning heeft genoten. Van deze voorwaarde kan evenwel onder speciale omstandigheden ontheffing worden verleend;
4. dat hij getracht heeft, doch niet erin geslaagd is, door tusschenkomst van de openbare arbeidsbeurs arbeid te vinden;
5. dat hij buiten eigen schuld ten minste 6 dagen werkloos is.

In den regel wordt de helft der kosten door de gemeente gedragen en de helft door den Staat. De kosten voor den Staat beliepen:

1914—1920	3,9	miljoen kronen.
1921	4,4	„ „
1922 (1 Jan.—30 Juni)	9,7	„ „

Bij de laatste schaal, vastgesteld 7 Juli 1922, is het maximum bedrag aan uitkeering als volgt bepaald:

Man en vrouw	3	kronen per dag
Alleenstaand persoon (18 jaar en ouder)	2	„ „ „
„ „ (15 „ „ „)	1,20	„ „ „
kind	0,60	„ „ „

Uitkeering wordt slechts gegeven voor 6 dagen per week.

Vóór Juli 1921 konden de gemeenten werkloosheidsuitkeeringen geven zonder voorafgaande mededeeling aan de Werkloosheidscommissie. Was aan bovenstaande voorwaarden voldaan, dan kon de Commissie staatsubsidie niet weigeren. Het gevolg was, dat enkele gemeenten op veel grooter schaal uitkeeringen gaven dan uit een nationaal oogpunt wenschelijk was. Thans is het den gemeenten niet geoorloofd werkloosheidsuitkeeringen te doen zonder tevoren speciale toestemming te hebben verworven van de Commissie. In de praktijk zijn dikwijls aanvragen niet toegestaan. Bij haar beslissing neemt de Commissie niet alleen den stand der werkloosheid in de gemeente, alsmede de geldelijke gevolgen in aanmerking doch ook de vraag of de plaatselijke regelingen ter bestrijding der werkloosheid en de administratie van en controle op de uitkeeringen voldoende zijn. De Commissie is bevoegd verdere subsidies te weigeren, wanneer zij dit wenschelijk acht.

Werkverschaffing. Voor het doel van werkverschaffing zijn verschillende speciale organisaties in het leven geroepen, waarvan de voornaamste is „Södra Sveriges Statsarbeten” — Zuid-Zweden's staatswerkverschaffing — en „Norra Sveriges Statsarbeten”, of wel „Statsarbetena”, gelijk zij korthedshalve genoemd worden. Zij kunnen worden aangemerkt als de uitvoerende lichamen der Werkloosheidscommissie. Op het oogenblik hebben zij werken onder handen voor gemeenten in vrijwel alle deelen des lands. De

kosten voor den Staat van de werkverschaffing bedroegen:

1914—1920	29,3	miljoen kronen.
1921	30,5	„ „
1922 (1 Jan.—30 Juni)	25,9	„ „

Wanneer een gemeente de medewerking wenschte van „Statsarbetena”, dan is het eerste, wat zij te doen heeft, het inzenden aan de Werkloosheidscommissie van een aanvraag, vergezeld van de noodige inlichtingen, wat betreft den aard van het werk, de geschatte kosten, het getal werkloozen in de gemeente, etc. Wanneer de aanvraag wordt aanvaard, dan wordt een overeenkomst gesloten tusschen de gemeente of andere plaatselijke lichamen en „Statsarbetena”. De voorwaarden dezer overeenkomsten wisselen in verband met de omstandigheden. Betreft het de verbetering of het aanleggen van wegen, dan betaalt in den regel het plaatselijk orgaan een derde van de kosten. Betreft het een draineeringssysteem, dan de helft. De rest wordt gevonden door de Werkloosheidscommissie uit de door het parlement voor werkloosheidsbestrijding gevoteerde fondsen. In den regel worden spaden, gereedschappen etc. ter beschikking gesteld door „Statsarbetena” en de noodige materialen, transportmiddelen en zware machines — macadamisers, rolmachines etc. — door de plaatselijke organen.

Volgens berichten in de dagbladen stelt het Engelse Landbouwministerie voor de subsidieering van werkverschaffing in den komenden winter als voorwaarde, dat „al het werk zooveel mogelijk met de hand gedaan moet worden.” Dit beginsel is in Zweden niet aanvaard. Integendeel wordt in grooten omvang van machines gebruik gemaakt.

De overeenkomst met de gemeente heeft steeds tot voorwaarde, dat er voortdurend een belangrijke werkloosheid bestaan blijft. Op aanwijzing der Werkloosheidscommissie kan de „Statsarbeten” het werk ieder oogenblik stop zetten. Er wordt steeds op gewezen, dat het eenige doel is de werkloosheid te verlichten en dat aan arbeiders geen werk van deze soort gegeven wordt, zoolang ander werk te verkrijgen is. Ter controle hiervan bestaat er een nauwe samenwerking tusschen „Statsarbetena” en de Arbeidsbeurzen.

Het is uiteraard noodzakelijk, dat de arbeider zelf zijn uiterste best moet doen ander en meer productief werk te vinden in plaats van dit. Ten einde dit te bereiken, is het volgende beginsel door de Werkloosheidscommissie aanvaard en daarna door het Parlement goedgekeurd, nl. dat „de loonen bij werkverschaffing steeds lager moeten zijn, in ieder district, „dan die, welke op de gewone arbeidsmarkt gelden.” In dit opzicht is Zweden, in het voorbijgaan gezegd, een stap verder gegaan dan de meeste andere landen. Bijvoorbeeld zullen dezen winter in Engeland, naar de mededeeling van het Landbouwministerie, voor werkverschaffing bij draineeringsarbeid loonen betaald worden van dezelfde hoogte als de landbouwloonen in het district geldende.

Een ander heeft de Werkloosheidscommissie ertoe geleid voor ieder district in Zweden te bepalen, hoeveel lager de loonen bij werkverschaffing zullen hebben te zijn in vergelijking met de loonen voor ongeschoolde arbeiders. De volgende schaal is door de Regeering goedgekeurd:

Groep	Loon voor ongeschoolden op de arbeidsm. p. dag	Verdiensten bij werkversch.		
		p. uur	p. dag	p. dag bij stukwerk
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1	8,00	0,50	4,00	6,00
2	7,50	0,50	4,00	5,70
3	7,00	0,50	4,00	5,40
4	6,50	0,50	4,00	5,10
5	6,00	0,45	3,60	4,75
6	5,50	0,40	3,20	4,40
7	5,00	0,40	3,20	4,05
8	4,50	0,35	2,80	3,70
9	4,00	0,35	2,80	3,45
10	3,50	0,30	2,40	3,20
11	3,00	0,30	2,40	2,95

Aldus wordt de „Statsarbeten” in een gemeente, waar de Werkloosheidscommissie heeft vastgesteld, dat het loon van een ongeschoold arbeider 6 kronen per dag bedraagt, verzocht niet meer dan 0,45 kronen per uur te betalen of wel 3,60 kronen per dag, of in geval van stukwerk, volgens een schaal, welke een gemiddelden werkzamen arbeider in staat stelt ongeveer 4,75 kronen per dag te bereiken. Uiteraard is het in het laatste geval niet mogelijk een juist cijfer vast te stellen, doch het genoemde cijfer moet tot leidraad strekken.

De loonen, welke in het afgelopen najaar en den daarop volgenden winter in werkelijkheid door Södra Sveriges Statsarbeten betaald zijn, bedragen gemiddeld:

Augustus 1921	6,10 kr.	Januari 1922	5,30 kr.
September „	6,31 „	Februari „	5,10 „
October „	6,38 „	Maart „	4,90 „
November „	6,03 „	April „	4,65 „
December „	5,80 „	Mei „	4,05 „

Aanneming van aangeboden werk. Een van de voornaamste voorwaarden voor het verkrijgen van werklozenondersteuning in Zweden is, als gezegd, dat de verkrijger gepoogd heeft, doch er niet in geslaagd is, werk te vinden door tusschenkomst van de openbare Arbeidsbeurs. Allen, die werklozenondersteuning ontvangen of bij werkverschaffing van Staatswege tewerk zijn gesteld, worden beschouwd als vragende naar gewoon werk. Wanneer passende arbeid door particuliere werkgevers aangeboden wordt, moet deze aanvaard worden. Weigering beteekent disqualificatie voor verderen steun.

De vraag is natuurlijk, welke aangeboden arbeid als „passend” is te beschouwen. Bij voorbeeld kan arbeid worden aangeboden tegen een lager loon of onder min gunstige voorwaarden dan waaraan de betrokkene tot dusver bij zijn gewone werk gewend was, of het kan zijn, dat de arbeidsgelegenheid haar oorzaak vindt in een werkstaking als gevolg van een arbeidsgeschil. Deze gevallen moeten uiteraard speciaal onder het oog worden gezien. Inderdaad is het in deze gevallen dikwijls moeilijk uit te maken, of een werk weigerende werklooze van steun uitgesloten moet worden of niet.

Uitzonderingen op den regel, dat arbeid aanvaard moet worden. Het algemeene in Zweden aangenomen beginsel is dit, dat geen werkloosheidssteun van welken aard ook — noch uitkeering noch werkverschaffing — van Staatswege gegeven zal worden aan iemand, die een aanbod voor arbeid, waarvoor hij lichamenlijk geschikt is, afslaat.

Dit beginsel is evenwel, zooals vanzelf spreekt, in verschillend opzicht aan reserves gebonden. In de eerste plaats kan den betrokkene zijn steun gelaten worden, wanneer het geboden loon „onredelijk” laag is. De beslissing, welk loon „onredelijk” is en welk niet, is binnen zekere grenzen in handen gelaten van het plaatselijke orgaan, de gemeentelijke Werkloosheidscommissie. Als uitgangspunt geldt, dat de loonen, die in werkelijkheid door werkgevers in dezelfde streek worden betaald en door arbeiders in dezelfde of soortgelijke bedrijven worden aanvaard, in den regel niet als onredelijk aan te merken zijn. Hierbij moet in aanmerking genomen worden, dat voor het oogenblik de feitelijk betaalde loonen, waar het hier om gaat, voor tal van op short-time te werk gestelde arbeiders belangrijk lager zijn dan men bij den eersten oogopslag uit hun loongrondslag zou afleiden. Voorts heeft de werklooze niet het recht werk af te wijzen op den eenigen grond, dat het lager beloond is of van eenigszins anderen aard dan hij vóór zijn werkloos worden gewoon was. Lage loonen, mits „redelijk” moeten aanvaard worden. Wat short-time betreft, dient er in dit verband nog op gewezen te worden, dat in Zweden werklieden, die op short-time zijn gesteld, noch voor steun noch voor werkverschaffing in aanmerking komen. Een voorstel in dit opzicht tot verandering van stelsel te geraken, is kort geleden in het Parlement afgestemd.

Wanneer voorts — om nog een voorbeeld te geven — de aangeboden arbeid voor den arbeider een verhuizing naar een andere veraf gelegen gemeente zou noodzakelijk maken, dan is hij, indien de Commissie van oordeel is dat dit om gezinsredenen of anderszins voor hem zeer groote persoonlijke moeilijkheden zou medebrengen, eveneens niet verplicht, den geboden arbeid te aanvaarden, doch behoudt hij zijn recht op steun.

Ten slotte worden nog enkele uitzonderingen op den regel, dat aangeboden arbeid aanvaard dient te worden, toegelaten in geval van een arbeidsgeschil. De meest belangrijke is deze, dat een arbeider, die niet behoort tot het vak, waarin het geschil is uitgebroken, zijn steun behoudt. Een arbeider wordt geacht niet tot een vak te behooren, wanneer zijn laatste vaste betrekking van andere soort was. Neem b.v. een vroegeren werkman in de machinenerij, die sedert een andere functie heeft aanvaard en daarna werkloos is geworden. Hij verliest zijn steun niet, wanneer hij weigert een plaats in de machinenerij te aanvaarden, die is opengekomen door een arbeidsgeschil.

Arbeidsgeschillen. Er bestaat een groot verschil in de behandeling van arbeidsgeschillen in Zweden en in Engeland en elders.

In Engeland en een aantal andere landen wordt een scherp onderscheid gemaakt tusschen werklozen, die hun laatsten arbeid verloren hebben door een arbeidsgeschil en hen, die terwijl zij hun arbeidsgelegenheid door een andere reden verloren hebben werkloos blijven, doordat zij weigeren werk te aanvaarden, vrijgekomen door een arbeidsgeschil. Terwijl de eersten gedeeltelijk aansprakelijk worden geacht voor hun werkloosheid en mitsdien geen werkloosheidssteun ontvangen, worden de laatsten geacht werkloos te blijven zonder dat hun iets kan worden aangerekend, en behouden zij dus hun recht op steun.

In Zweden wordt een ander standpunt ingenomen. Laat ons b.v. aannemen, dat er op een gegeven oogenblik in een bedrijfstak 1000 werklozen zijn, en dat ten gevolge van een arbeidsgeschil nog 500 werkloos worden. Er zullen dan in dien bedrijfstak dus 500 onbezette plaatsen zijn en 1500 werklozen. Wanneer dan allen weigeren de onbezette plaatsen in te nemen, terwijl de door de werkgevers aangeboden loonen en arbeidsvoorwaarden niet „onredelijk” zijn, dan worden allen gelijkelijk voor den toestand aansprakelijk geacht en mitsdien als betrokken in het arbeidsgeschil aangemerkt. Het gevolg is, dat zoolang de werkstaking voortduurt, geen verdere werkloosheidssteun aan iemand betaald wordt, noch werkverschaffing gegeven. De betrokkenen moeten zich in een dergelijk geval dus om hulp richten tot de vakvereniging, die hun raadde het geboden werk te weigeren, en niet tot den Staat.

Dit beteekent evenwel niet, dat iedere werklooze arbeider in het geheele land, die tot het werk in staat is, doch het wegens het hangende geschil weigert, van staatssteun uitgesloten zal zijn. In de eerste plaats moet erop gewezen worden, dat in den regel van werklieden niet gevorderd wordt, dat zij door geschillen opgevallen plaatsen ver van hun huis zullen innemen.

Voorts wordt, gelijk zooveel reeds werd medege-deeld, van personen, die op het oogenblik van het geschil niet tot den bedrijfstak behooren, niet gevorderd dergelijk werk te aanvaarden.

De procedure ten opzichte van algemeene en partiële arbeidsgeschillen. In Zweden wordt in dit verband onderscheid gemaakt tusschen algemeene en partiële arbeidsgeschillen.

Als een voorbeeld van een algemeen geschil is het geval te nemen, dat in een speciaal district de meerderheid der arbeiders of ten minste een belangrijk deel in een bedrijfstak uitgesloten is of in staking. De omstandigheid, dat er een paar bedrijven zijn, die doorwerken, heeft hierbij geen invloed. Wanneer de

autoriteiten zich ervan overtuigd hebben, dat er een algemeen geschil is, zullen zij de werkloosheidsondersteuning voor de arbeiders in den betrokken bedrijfstak in het district stopzetten. De open gekomen plaatsen worden alsdan niet individueel aan de werklozen in den bedrijfstak aangeboden.

Een partiëel arbeidsgeschil is een geschil, dat enkel een kleine minderheid der arbeiders in den bedrijfstak omvat, terwijl de meerderheid aan het werk blijft. In enkele gevallen is het mogelijk, dat een partiëel geschil geen merkbaaren invloed heeft op de algemeene verhoudingen in den bedrijfstak, de hoogte van het loon etc. Indien dit zoo is, dan zal het feit, dat er in den bedrijfstak een geschil is, in het betrokken district niet leiden tot een onttrekken van werkloosheidssteun aan de werklieden, die bij het begin van het geschil reeds werkloos waren.

In andere gevallen kan de invloed van een partiëel geschil op het algemeene loonniveau niet veronachtzaamd worden. Ter illustratie diene b.v., dat een reeks kleine partiëele geschillen hun oorsprong vindt in een poging algemeen hoogere loonen te verkrijgen of loondaling tegen te gaan. In een dergelijk geval kan de verlening van werkloosheidssteun opgeschort worden om dezelfde reden als bij een algemeen geschil. Er dient evenwel op gewezen te worden, dat tot kort geleden in Zweden de wijze van behandeling van de twee soorten van geschillen niet geheel dezelfde is geweest.

Ingeval van een partiëel geschil was het tevoren regel, dat niet in het district de steun in den bedrijfstak in het algemeen werd opgeheven, doch dat de werklozen, behoorende tot den betrokken bedrijfstak in het district individueel werden behandeld, d.i. dat allen, die voor het vrijgekomen werk geschikt werden geacht, doch dit weigerden, — aangenomen, dat het geboden loon „redelijk” was — ieder persoonlijk van verderen steun en werkverschaffing werden uitgesloten.

Spoedig echter trad aan het licht, dat deze individuele behandeling verschillende ernstige economische en politieke nadeelen had. Eensdeels werkte zij langzaam, anderzijds stuitte zij bij de arbeiders op groote tegenkanting. Het ligt voor de hand, dat het den werkman hard en onbegrijpelijk moest toeschijnen, dat de staat hem, practisch, zou uitlokken tot onderkruipen. Een en ander maakte het noodzakelijk, dat met handhaving van het beginsel, in de toepassing wijziging werd gebracht.

Zooals voor de hand ligt, bestaat er onder de arbeiders, of althans onder hun verantwoordelijke leiders, overeenstemming hieromtrent, dat de Staat, speciaal in de tegenwoordige tijden, neutraal moet blijven in gevallen van arbeidsgeschillen. De meeste leiders erkennen, dat het resultaat van een partiëel geschil mogelijkerwijs van groote beteekenis kan zijn niet alleen voor de direct betrokken werklieden, doch ook voor andere arbeiders in den bedrijfstak, met name voor hen, die door hun weigering de open plaatsen in te nemen, hun vakgenooten helpen hun strijd vol te houden. Dienovereenkomstig ontkennen zij niet, dat het in zoodanig geval billijk en noodzakelijk kan zijn, dat de van staatswege gesteunde werkloosheidssteun tijdelijk buiten werking wordt gesteld. Aan den anderen kant achten zij natuurlijkerwijs onderkruipen uit den booze. Zij achten het mitsdien veel beter, dat in een dergelijk geval de werkloosheidssteun oogenblikkelijk voor allen ophoudt, dan dat het werk succesievelijk individueel aangeboden wordt.

Een uitweg uit de moeilijkheid is hierin gevonden, dat in geval van partiëele arbeidsgeschillen hetzelfde beginsel is toegepast geworden als tevoren reeds aanvaard was voor algemeene geschillen. Zoo spoedig de competente organen zich ervan vergewist hebben, dat in een speciaal bedrijfstak werkenden en werklozen gemeenschappelijk belang hebben bij een arbeidsgeschil, wordt de van staatswege ondersteunde werkloos-

heidsvoorziening oogenblikkelijk buiten werking gesteld.

Ten einde in zoodanig geval aan alle belangen recht te doen weervaren, is voorgeschreven, dat, wanneer de Werkloosheidscommissie in dezen niet eenstemmig is, de beslissing bij de Regeering berust.

F. VAN KOCH.

STATISTISCHE CIJFERS VAN THEE.

Een medewerker schrijft:

Verschenen zijn wederom de door de Vereeniging voor de Theecultuur uitgegeven statistische cijfers over thee in Nederland in de maanden Juni, Juli en Augustus. De daarbij verstrekte cijfers zijn zeer belangrijk voor den handel. Ten eerste blijkt toch hoezeer de aanvoeren in Nederland in die maanden ten achter zijn gebleven bij de cijfers van invoer tot verbruik en van uitvoer te zamen.

	Aanvoer ton	Inv. tot verbruik ton	Uitvoer ton	Tot. afleveringen ton
Juni	736	682	558	1,240
Juli	1,026	865	358	1,223
Aug.	922	747	203	950
	2,684	2,294	1,119	3,413

De totale aanvoer bleef dus in deze drie maanden 729 ton achter bij de afleveringen en dus is de voorraad in entrepot in Nederland in die drie maanden verminderd met dat cijfer.

Bezien wij die cijfers alleen voor ons koloniaal product, dan blijkt, — hetgeen ook vrijwel voor de hand ligt — dat die vermindering van den voorraad in entrepot vrijwel geheel komt te zijnen laste.

	Aanvoer ton	Inv. tot verbruik ton	Uitvoer ton	Tot. afleveringen ton
Juni	581	573	530	1,103
Juli	878	720	333	1,053
Aug.	795	626	178	804
	2,254	1,919	1,041	2,960

Het excedent van aflevering boven aanvoer is hier dus 706 ton of slechts weinig kleiner dan de teruggang van den totalen voorraad.

Ook in de statistische cijfers over thee van Engeland vinden wij een geheel analoge, doch nog sterker tot uitdrukking komende constellatie, namelijk belangrijk grootere afleveringen dan aanvoeren. Een overzicht dier cijfers over diezelfde maanden luidt als volgt:

	Aanvoer (in hoeveelh. v. 1000 lbs.)	Inv. tot verbruik (in hoeveelh. v. 1000 lbs.)	Uitvoer (in hoeveelh. v. 1000 lbs.)	Tot. afleveringen
Juni	20.611	38.886	3.434	42.320
Juli	21.811	34.763	4.225	38.988
Aug.	27.878	34.060	4.101	38.161
	70.300	107.709	11.760	119.469

In Engeland is het totaal der afleveringen in Juni/Augustus 119.169.000 lbs. grooter dan de aanvoeren, met welk bedrag de voorraden in entrepot verminderd moeten zijn. In Engeland komt deze vermindering in aanvoeren vrijwel geheel ten laste van de Britsch-Indische thee. De cijfers van aanvoer, aflevering en export in dat tijdvak alleen voor Britsch-Indische thee geven het volgende te zien.

	Aanvoer (in hoeveelh. v. 1000 lbs.)	Inv. tot verbruik (in hoeveelh. v. 1000 lbs.)	Uitvoer (in hoeveelh. v. 1000 lbs.)	Tot. afleveringen
Juni	4.902	24.047	951	24.998
Juli	4.867	20.925	1.350	22.275
Aug.	14.434	20.176	1.615	21.791
	24.203	65.148	3.916	69.064

Hieruit blijkt dat de totale afleveringen de aanvoeren van Britsch-Indische thee met 44.861.000 lbs. hebben overtroffen.

Vergelijkt men bovenstaande cijfers met die van een jaar terug dan blijkt daaruit dat de verbruikscijfers zoowel voor Nederland als voor Engeland tot ultimo Augustus nog steeds stijgingen — zij het dan ook matige — te zien geven.

In Nederland is in de eerste 8 maanden van dit jaar ingevoerd een hoeveelheid van 6.182 ton, tegen 6.123

ton in 1921, terwijl het Vereenigd Koninkrijk aan „duty payments” een cijfer te zien geeft van 274,5 miljoen lbs. tegenover 270,6 miljoen in 1921.

Ook de uitvoercijfers dier beide landen zijn gestadig toegenomen, waar Nederland tegenover een uitvoercijfer van 4.407 ton tot ultimo Aug. 1921, thans een cijfer stelt van 6.492 ton en het Vereenigd Koninkrijk tegenover 20,2 miljoen lbs. in 1921 thans een van 26,1 miljoen lbs.

Tegenover deze toename der afgeleverde hoeveelheden staat een zeer sterke afname der aanvoeren ten opzichte van verleden jaar. Nederland kon tegenover een totaal aanvoer tot ultimo Aug. 1921 van 9.789 ton thee, in 1922 slechts een hoeveelheid van 6.851 ton thee stellen, een vermindering dus van ruim 30 pCt., terwijl Groot-Brittannië tegenover een aanvoer van 275,3 mill. lbs. tot ult. Augustus 1921 in dit jaar slechts een cijfer stelt van 237,4 miljoen lbs., aldus een vermindering van bijna 15 pCt.

Uit deze cijfers blijkt tevens welke groote belangen de Amsterdamsche theemarkt heeft bij den export, waar het exportcijfer der eerste 8 maanden van dit jaar het cijfer van den invoer tot verbruik heeft overtroffen, terwijl het exportcijfer van Londen nog geen 10 pCt. bedraagt van het totale verbruikscijfer.

De statistische cijfers blijven dus bij voortduring wijzen op een gunstige conjunctuur, die nog gunstiger wordt als men den toestand in de productielanden daarbij in aanmerking neemt. Het is dan ook niet te verwonderen dat afgescheiden van kleine schommelingen, de theemarkten bij voortduring een vast beeld te zien geven.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De binnenlandsche politieke toestand in Engeland; het plan van Sir John Bradbury betreffende de Duitsche betaalingen; British Empire Exhibition in 1924; het faillissement van McGrigor & Co.; verlagings der spoorwegtarieven.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 21 October 1922:

There is supposed to be a universal sigh of relief over the disappearance of the Coalition. Certainly, there has been little public mourning; but I cannot see very much to rejoice over. The alternatives now before the country are almost all of them equally bad. We have the chance either of a right Government or a state of equilibrium among parties which will make for another ineffective compromise between incompatible principles. There exists, so I am told, great fear that the Labour Party will be returned in sufficient strength to hold the balance of power in the House of Commons: and that the price of their support will be a capital levy. The mere suggestion of this is holding up trade all round, so my business acquaintances say. I think personally that the dangers which we have to fear are quite different to this: the real danger is an exaggerated swing to the right, which will leave us with a Government committed to „economy” interpreted in the narrowest way, and with a trade and foreign policy the reverse of that which the world requires. The fall in the mark in the last two days is quite sufficient comment: there is more than a chance that in order to placate the French a „right” Government will deliver Germany up to them, and then, in the present mood of French opinion, we shall see some rather startling developments. I realise the difficulty of forecasting the results of the elections, but my own opinion is that the Conservatives will be returned with a clear majority of at least 100 over all other parties. Under these circumstances, one need not fear a capital levy, but a foreign policy which will leave Europe abandoned to a régime of force and folly. But it is useless to talk: a few days will show us how things will turn. My fear is that the progressives have always had the very

worst idea of their own chances, and that they are again deluding themselves.

The plan put forward by Sir John Bradbury for a long dated suspension of German cash payments, and for the virtual suspension of payments in kind by means of five year bills endorsed by the Allies as well as by the German Government has lost much of its interest for the public through the knowledge that it would of course be fought down by the French; as indeed, has actually happened. This morning's announcement of the French alternative has not yet been commented on by the press, though the more important papers publish it in full: a careful study of the document will however reveal that it does not involve the idea of „productive guarantees”, which was the stumbling block on the last occasion. It is all to the good that the French should still be pressing forward the idea of an inter-Allied conference. The new election will of course postpone the inauguration of debt negotiations with the United States; as the late Chancellor of the Exchequer has cast in his lot with Mr. Lloyd George a new man will have to undertake this task, though if current rumours are to be relied upon, the Government will have a good man in Mr. Stanley Baldwin, whose tenure of the Board of Trade, though marked by the pursuance of protectionist ideals, has on the whole been businesslike and popular.

The resignation of Mr. Robert Donald a Free Trader and the ex-editor of the „Daily Chronicle” — from the Management Committee of the British Empire Exhibition of 1924 has provided an element of comedy this week. Mr. Donald has resigned because the Committee has not adhered closely enough to the principle that only Imperial grown products should be used. On the strength of this principle the organisers of the exhibition were able to obtain considerable subsidies from the self-governing dominions, who of course expected to use the exhibition as a means of self advertisement. Now it appears that the Committee objects to tying the contractors for the various restaurants at the exhibition to the use of only Empire grown products, with the exception of wines and other excisable articles such as tobacco. In the same way, trouble has arisen over the timber for the fencing of the grounds: it appears that reflections have been cast on Canadian timber. The Committee have been driven rather into a free-trade position against a free-trader, who takes the line that the Committee is tied to the policy originally announced as a matter of good faith, with which politics has nothing to do.

A rather nasty incident has been the failure of a firm of army agents this week — the firm of Sir R. McGrigor & Co. has suspended payment. The army agency system is a curious one, the pay of officers is paid over in bulk to these firms, who thus have the handling of considerable funds, and of course on this basis are able to do a general banking business. The firm in question has never been very important publicly — it has nothing of the standing of Messrs. Cox and Co., for instance, and its total liabilities are said to be under a million, though the unfortunate officers who are concerned are not likely to get much of what is due to them. This case has once more drawn attention to the fact that it is still possible to conduct a banking business in this country without the publication of properly certified balance sheets. The suspension of this firm has had at least this good effect, that two other firms of army agents have found it advisable to issue public balance sheets, which in their case reveal very strong positions.

The agitation for the reduction of railway rates has again borne fruit in the announcement that the companies will from Jan. 1 next reduce the fares for passengers from a level of 75 per cent above

pre-war standard to a level of 50 per cent above pre-war standard, though at the same time return fares which are less than twice the single fare will be raised to twice the single fare. At the same time the rates for the conveyance of perishable products by passenger train will also be cut down to 50 per cent above pre-war level. The companies are again in touch with the mining interests over the rates for the conveyance of coal. The companies say, with some truth, that their costs are not falling as fast as the price index generally, and this lends special interest to the negotiations now being conducted with the railway unions for a recasting of the wage position. The companies have not been foolish enough to demand any tampering with the standard rates fixed after the great strike: but they propose to deal with those elements of the total wage payments which are outside the standard scheme, such as overtime rates and the like. The net effect of the reductions proposed would be a cut of about 10 shilling per week in the rate of earnings. The unions are resisting, of course, but the atmosphere remains friendly. Nor have the unions much of a chance to resist vigorously for the consolidation schemes will mean many superfluous men, and the industrial outlook is still uncertain.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand September 1922, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van September 1921.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 1.086.183.856, waarvan f 775.549.602 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwaring van belastingdruk medebrachten — is in totaal eene som van f 1.364.156.205 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen zonder de bate uit den tabaksaccijns brachten in de afgelopen maand f 38.079.899 op tegen f 39.805.858 in September 1921 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 1.725.959. De totale opbrengst zonder genoemde bate in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 2.279.816.

De opbrengst over de eerste acht maanden van 1922, den tabaksaccijns weder niet in aanmerking genomen, overtrof de opbrengst over de overeenkomstige maanden van 1921 met een bedrag van f 1.980.873, terwijl de raming met een bedrag van f 6.786.035 werd overschreden.

In vergelijking met September 1921 vertoonden in September 1922 vooral de inkomstenbelasting, de suiker-, de wijn-, de zout- en de bieraccijns de successierechten, de invoerrechten en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de overige directe belastingen, de gedistilleerd- en geslachtaccijns, de zegel- en registratierechten en de statistiekrechten.

Evenals vorige maanden vloeide ook deze maand de inkomstenbelasting ruim. De meerdere opbrengst bedroeg ditmaal f 1.453.959. De overige directe belastingen liepen alle terug: de grondbelasting met een bedrag van f 472.937, de personeele belasting met een bedrag van f 663.693 de dividend- en tantiëmebelasting met een bedrag van f 1.562.056 en de vermogensbelasting met een bedrag van f 3.364. De achteruitgang van de grondbelasting vindt zijn oorzaak in de vluggere betaling over vorige maanden. In den sterken achteruitgang van de dividend- en tantiëmebelasting komt vooral uit de achteruitgang van het economisch leven en daarmee van de resultaten onzer bedrijven en ondernemingen.

De suikeraccijns bracht deze maand f 143.593 meer

in de schatkist dan over September 1921, welke hooger opbrengst gevolg is van het feit, dat de handel groote voorraden inslaat.

De hoogere opbrengst van den wijnaccijns (f 121.457) is vermoedelijk een gevolg van uitslagen van hooggradigen wijn vóór het in werking treden van de surtaxe op gedistilleerd, dat wijn bevat boven 12 pCt. De gedistilleerdaccijns bleef f 1.109.809 achter bij de opbrengst over de overeenkomstige maand van het vorig jaar. Wellicht doet de toenemende smokkelarij aan de grenzen hier haren invloed gevoelen.

De opbrengst van den bieraccijns blijft toenemen; deze maand bedroeg de meerdere opbrengst f 57.324. Deze meerdere opbrengst staat mede in verband met de duurte van sterken drank, wat een minder verbruik hiervan ten gevolge heeft.

De bate uit den zoutaccijns bedroeg f 157.456, alzoo een bedrag van f 39.669, boven de opbrengst over September 1921. Een bijzondere reden voor die hoogere opbrengst is niet bekend.

De geslachtaccijns liep van f 917.784 terug op f 874.802, een gevolg van de daling der veeprijzen en toenemenden aanvoer van buitenlandsch vleesch.

De zegelrechten blijven een teruggaande lijn vertoonen. Deze maand kwam slechts binnen een bedrag van f 1.252.685. Het andere middel, dat speciaal de economische depressie weerspiegelt, de registratierechten, liep van f 1.740.773 terug op f 1.096.238. Minder overgangen van onroerende goederen en zoo goed als geen emissies van aandelen zijn oorzaak, dat dit middel zoo sterk blijft terugloopen.

De invoerrechten brachten f 149.282 meer op (de vorige maand bedroeg de hoogere opbrengst f 81.130). Een bepaalde reden hiervoor is niet op te geven, evenmin als voor den teruggang van de statistiekrechten van f 348.223 op f 288.793.

Toenemende scheepvaart heeft ten gevolge, dat ten aanzien van de loodsgelden een vooruitgang van f 37.219 valt te boeken.

Ten aanzien van de rechten van successie, die deze maand een bedrag van f 3.831.867 voor de schatkist opleverden, valt op te merken, dat het verhoogde tarief zich meer en meer in de cijfers openbaart. Over September 1921 bracht dit middel f 2.725.587 op.

Ondanks de verdubbeling van de belasting op gouden en zilveren werken was de opbrengst deze maand slechts f 83.462 tegen f 62.874 over September 1921.

De tabaksbelasting bracht deze maand op f 1.100.152. In de maanden Juni, Juli en Augustus bedroegen de baten uit dit middel respect. f 1.097.392, f 812.890 en f 699.913.

Rectificatie. In het artikel van Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart, getiteld: De toeneming der bevolking in Nederland, in ons nummer van 18 October jl., moeten op pagina 901, eerste kolom, regel 9 van onderen de woorden „strijd tegen” vervallen, zoodat de zin dan als volgt luidt: Wie de propaganda voor daling der nataliteit verderfelijk acht, behoort d.m. bij beschouwingen over de ontwikkelingsmogelijkheden van het bevolkingscijfer uit te gaan van eene constant gedachte nataliteit.

AANTEKENINGEN.

Eenige posten op de betalingsbalans der Vereenigde Staten. — De Federal Reserve Bank of New York publiceert nevenstaand staatje, waarop enkele voornaamste posten uit de betalingsbalans der Vereenigde Staten voorkomen.

Gelijk men hieruit ziet overtreft de som van kapitaalexport en goudinvoer het voordeel saldo der handelsbalans sinds November 1921 slechts met één onderbreking. Belangrijke posten ontbreken echter in deze opstelling. Zoo in het credit hetgeen de V. S. aan rente en aflossing van hun buitenlandsche debiteuren, Staten en particulieren, ontvangen. Het bedrag dezer posten, voor zoover het betreft ontvangsten

In miljoenen dollars.

1921	Buitenl. emissies in de V.S.	Invoersurplus van goud en zilver	Totaal eerste twee kolommen	Uitvoersaldo goederen
Januari.....	62	29	91	445
Februari.....	47	41	88	272
Maart.....	30	88	117	135
April.....	6	81	87	86
Mei.....	139*	62	200	125
Juni.....	8	45	53	151
Juli.....	42	60	102	147
Augustus.....	51	88	139	172
September.....	121	63	185	146
October.....	53	42	95	155
November.....	63	52	115	83
December.....	74†	28	102	59
1922				
Januari.....	93	28	121	62
Februari.....	58	25	82	35
Maart.....	163	35	198	74
April.....	207	10	217	101
Mei.....	39	5	44	55
Juni.....	119	12	131	74
Juli.....	55	43	98	54

* Opnieuw gefundeerd in Mei \$ 50.000.000.

† In den loop van het jaar verkochte emissie van Hawai inbegrepen.

door de Regeering, berekent de New York Trust Cy. op resp. 13 en 31 miljoen \$ gedurende de eerste vijf maanden van dit jaar. Geen cijfers worden gegeven voor dezelfde posten met betrekking tot particulieren, noch voor den export van F. R. Notes, ook een creditpost. Genoemde bankinstelling meent echter, dat deze posten meer dan gecompenseerd zullen worden door remises van immigranten en steunverleening aan den vreemde, uitgaven van toeristen en verkoop aan de V. S. van in den vreemde gehouden Amerikaansche en andere fondsen, alsmede door de assurantie- en vrachtpenningen, welke de Unie heeft te betalen.

Het debetsaldo, dat de betalingsbalans op grond van dit alles laat, is ongetwijfeld, meent zij, een der belangrijkste factoren, welke hebben bijgedragen tot de daling van den dollarkoers. De ongefundeerde vorderingen op het buitenland verminderen, terwijl de houding van het publiek t.o.v. belegging in het buitenland verandert.

Bij dit alles moet echter in acht genomen worden, dat de rente van het grootste deel der Regeeringsleeningen aan het buitenland nog niet in de berekening is opgenomen. Een bedrag van meer dan 500 miljoen dollar is hiermede gemoed, dat dus, stel dat alle debiteuren hun verplichtingen zullen nakomen, en intusschen geen kwijtschelding van een deel der schulden plaats vindt, in het credit van de betalingsbalans der Unie komt, ongeacht nog de aflossingen.

Petroleum in Argentinië.— De olievelden in Argentinië, wier ontwikkeling wel een enigszins speculatief karakter had gekregen, worden langzamerhand meer en meer ontgonnen op de meer gezonde basis van voorafgaande geologische onderzoekingen en een toenemend aantal particuliere boringen, zooals een publicatie van Ernesto Tornquist en Cia mededeelt.

Te Comodoro Rivadavia vertoont de staatsontginning ten gevolge van administratieve moeilijkheden, voortspruitend uit haar voorloopige organisatie, slechts een kleine toename der productie. Deze bedroeg voor de maand Juni van dit jaar 32.600 M³, terwijl het totaal voor de eerste zes maanden van dit jaar 161.000 M³, bedraagt.

Onder de particuliere ondernemingen treedt de „Astra” Company naar voren door haar systematische werkwijze. Met een maandelijksche opbrengst van 10.000 M³. uit haar jongste drie bronnen, was zij de eerste maatschappij welke Comodoro-Rivadavia-petroleum exporteerde en wel 8.500 ton ruwe olie naar

Duitschland met het Nederlandsche stoomschip „Vaarli”. Bovendien heeft deze maatschappij definitieve maatregelen getroffen voor den aanleg van een lossingskade te Caleta Córdoba, welke ongeveer 200.000 papierpesos zal kosten.

De „Compañia Kinkelin” installeert een nieuw boorstation te Bahia Solano.

Verder zuidelijk in dezelfde streek begint de „Burmec Oil Company” haar eerste boring, terwijl de „Royal Dutch” drie boorinstallaties zendt ter onderzoek van de pas verkregen concessies, waarvan de eerste zending van 1000 ton materiaal reeds is aangekomen.

In Neuquén zet men de onderzoekingen binnen de door den Staat gereserveerde zone voort en ook hier worden voorbereidselen getroffen voor drie nieuwe boringen in Plaza Huincul. „The Standard Oil Company of New Jersey”, zet te Challaco haar exploratie van de concessies, welke zij kocht van de Challaco Company (Sociedad de Petroleo de Challaco Ltda), met vier boorinstallaties voort. Bovendien heeft deze maatschappij de noodige machinerieën gezonden voor een boring bij de Agrio-rivier in een streek, welke hoewel zeer afgelegen, is uitgekozen om geologische redenen. De Challaco Company heeft ter onderzoek nieuwe gebieden aangekocht.

Naast de werkzaamheden van de groote Europeesche en Amerikaansche syndicaten is ook de vorming van een toenemend aantal onafhankelijke plaatselijke maatschappijen zeer opmerkenswaardig.

De „Argentine Oil Fields Limited” met een kapitaal van £ 600.000, waarvan £ 145.000 werd opgesteld voor publieke inschrijving, werd in Londen opgericht voor operaties in het Cerro Lotena gebied (Neuquén). In Chili werd kort geleden de „Orion” Company opgericht, welke concessies heeft ten Oosten van Challaco.

In Chili heerscht algemeen levendige belangstelling in Argentijnsche petroleumondernemingen. De „Titan Company” is opgericht in Santiago de Chile en treft voorbereidselen voor boringen allereerst in Comodoro Rivadavia. De „Compañia Petrolifera de Cacheuta” opgericht met een kapitaal van £ 600.000 heeft een boorinstallatie aangekocht. Naast het ontginnen van bronnen beoogt deze maatschappij de distillatie en raffinage der oliesoorten van Cacheuta. De „Compañia del Sosacado” heeft in Santiago de Chile de publieke inschrijving opgesteld op haar kapitaal van £ 1.000.000. De „Chile Argentina Company” welke in het bezit is van de concessies aan de Barracas-rivier in Mendoza heeft nieuwe gebieden in Neuquén verworven.

Hieronder laten wij een overzicht volgen van de productie der staatsmijnen te Comodoro Rivadavia gedurende de eerste helft van de laatste vier jaren.

	Vaten.			
	1922	1921	1920	1919
Eerste kwartaal....	448.600	531.000	215.100	319.000
April.....	201.800	140.900	104.400	95.000
Mei.....	157.500	138.400	125.800	95.700
Juni.....	205.100	139.000	113.200	99.700
Eerste zes maanden.	1.013.000	949.300	558.500	609.400

1 vat = 159 Liter.

ONTVANGEN:

Hooge Raad van Arbeid, *Praeadvies van Commissie XII over Vraagpunten betreffende Bedrijfsorganisatie*, enz.; 's-Gravenhage, Gebrs. J. & H. van Langenhuysen, 1922.

Statistische Mededeelingen, uitgegeven door het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam. No. 65, *Onderzoek naar het verband tusschen de prijzen in den groot- en den kleinhandel bij eenige artikelen*; Amsterdam, 1922, Johannes Müller.

Normalisatie-Bureau voor Arbeidsraden in de Metaalnijverheid (N. A. M.) *Mededeelingen No. 14, gemiddeld uurloon en gemiddeld uurinkomen der meerder- en minderjarigen*, 1 Juli 1922 (met 22 grafieken: No. 117—138); September 1922.

MAANDCIJFERS.
OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Gulden).

	September 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeenkomstige periode 1921
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	1.187.922	13.667.545	12.588.814
Personeele belasting ..	2.129.184	11.159.202	13.206.061
Inkomstenbelasting ..	11.079.894	97.738.181	85.798.027
Dividend- en tantièmebelasting	2.417.711	11.545.363	20.744.358
Vermogensbelasting ..	539.204	11.057.657	11.071.533
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	3.169.414	30.743.330	27.947.414
Wijn	507.471	1.869.430	1.451.660
Gedistilleerd	5.157.885	44.436.751	43.258.398
Zout	157.457	1.083.080	1.087.045
Bier	522.620	3.405.458	3.053.931
Geslacht	874.802	7.128.699	8.700.187
Tabak	6.100.152	3.710.346	—
Belast. op speelkaarten	5.202	54.223	48.962
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.125.685	12.797.788	14.809.527
Registratierechten ..	1.096.238	14.485.505	24.636.272
Successierechten	3.831.867	31.432.507	23.177.473
Invoerrechten	3.352.241	28.629.563	27.482.171
<i>Gouden en zilveren werken</i>			
Belasting	83.462	667.343	602.891
Essaailoon	112	852	705
Statistiekrecht	288.793	2.518.083	2.877.032
Mijnen	—	425.413	389.997
Domeinen	141.053	1.324.399	1.601.542
Staatsloterij	17.129	458.830	456.129
Jacht en visscherij ..	20.061	262.855	276.785
Loodsgelden	247.491	2.094.725	1.738.993
Totaal	39.180.051	332.697.131	327.005.907

OPOENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	September 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeenkomstige periode 1921
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	238.546	2.739.301	2.524.334
Personeele belasting ..	410.590	2.171.255	2.617.875
Inkomstenbelasting ..	3.142.048	28.271.440	25.186.449
Vermogensbelasting ..	134.033	2.713.308	2.697.957
Dividend- en tantièmebelasting	797.845	3.809.970	6.845.638
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	633.883	6.148.666	5.589.483
Wijn	101.494	373.886	290.332
Gedist. (binn. en buitl.)	515.789	4.443.675	4.325.840
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrecht van buitl. eff.	15.257	101.494	160.845
Totaal	5.989.465	50.772.995	50.238.863

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	September 1922	Sedert 1 Januari 1922
Verdedigingsbelasting Ia	161.562	3.320.026
Verdedigingsbelasting Ib	778.651	12.004.448
Verdedigingsbelasting II	3.259.101	28.098.313
	4.199.314	43.422.787
Oorlogswinstbelasting	463.552	29.260.392

1) Hieronder begrepen f 191.523,20 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) idem f 1.700.578,65. 3) Idem f 2.585.368. 4) September 1921 f 6.117.705.

5) De Tabaksbelasting is met 1 Juni ingevoerd. Vóór 1 October zijn banderolles aangevraagd tot een gezamenlijk bedrag voor de schatkist van f 7.886.935,79. Een groot deel hiervan wordt, waar onder zekerheidsstelling een credit voor hoogstens 6 maanden wordt verleend, eerst later betaald. Onder de thans verkregen opbrengst is begrepen het jaarlijks te betalen recht voor de bedrijfsvergunningen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 4 18 Juli '22	Zweeds. R.ksbk 5 10 Mrt. '22
Bk. { Bel. Binn. Eff. 4 18 Juli '22	Bk. v. Noorw. . 5 17 Aug. '22
{ Vrsch. in R.C. 5 18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3½ 2 Mrt. '22
Bk. van Engeland 3 13 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½ 19 Mei '21
Duitsche Rijkskbk. 8 21 Sept. '22	Bank v. Spanje 5½ 18 Mei '22
Bk. van Frankrijk 5 11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 8 2 Sept. '22	F. Res. Bk. N.Y. 4 21 Juni '22
Nat. Bk. v. Denem. 5 25 Apr. '21	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
21 Oct. '22	3¾/₈	4¼/₈	2¾/₈	4-5/₈	—	4¼/₈-5 1)
16-21 O. '22	3¾/₈-7/₈	3¾/₈-4¼/₈	2¼/₈-3/₈	4-5/₈	—	4¼/₈-6¼/₈
9-14 „ '22	3¾/₈-7/₈	3¾/₈-4	2¾/₈-1/₈	4-5/₈	—	4¼/₈-6¼/₈
2-7 „ '22	3¾/₈-7/₈	3¾/₈	2¾/₈-5/₈	4-5/₈	—	4-5¼/₈
17-22 O. '21	4¼/₈-3/₈	3	3¾/₈-4	4-5/₈	—	3¼/₈-5
18-23 O. '20	4¼/₈-3/₈	4¼/₈-5¼/₈	6¾/₈-3/₈	4-5/₈	—	6-10
20-24 Juli '14	3¾/₈-3/₈	2¼/₈-3/₈	2¼/₈-3/₈	2¼/₈-1/₂	2¾/₈	5¼/₈-7¼/₈

1) Noteering van 20 October.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was deze week opnieuw iets beter. Aan de rijing kwam echter plotseling een einde door het aftreden van den eersten Minister. Daarentegen waren dollars regelmatig flauw. Ook de meeste andere wisselkoersen waren lager. Vooral marken liepen weder sterk terug, zoodat opnieuw een laagterecord werd bereikt. In aansluiting hiermede waren ook Parijs en België weder aangeboden en aanzienlijk lager verkrijgbaar. Ook de Scandinavische wissels waren flauw, vooral Christiania. Bijzonder flauw was Zwitserland, blijkbaar door angstverkoop voor Zwitsersche rekening uit vrees voor aanneming van de wet op de „Vermögensabgabe” en opheffing van het bankgeheim.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York**)
16 Oct. 1922..	11.39	19.37½	0.08½	0.003½	17.95	2.567/₈
17 „ 1922..	11.39½	19.27½	0.09	0.004	17.91	2.56½
18 „ 1922..	11.41½	19.05	0.08½	0.003½	17.66	2.55½
19 „ 1922..	11.42½	18.82½	0.08	0.003½	17.50	2.55
20 „ 1922..	11.41½	18.95	0.06¾	0.003½	17.55	2.55½
21 „ 1922..	11.40½	18.87½	0.05½	0.003½	—	—
Laagste d. w. 1)	11.38½	18.75	0.05½	0.003	17.42½	2.54¾
Hoogste „ „ 1)	11.43½	19.47½	0.09½	0.004	18.15	2.57
14 Oct. 1922..	11.39½	19.50	0.09½	0.003½	18.07½	2.57½
7 „ 1922..	11.37	19.55	0.11½	0.004	18.34	2.56¾
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 6 October. 3) Idem van 13 October.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Bataavia 1) telegrafisch
16 Oct. 1922	68.70	51.30	46.90	47.40	39.10	97½-98
17 „ 1922	68.75	51.20	46.70	47.45	39.20	97½-98
18 „ 1922	68.65	51.—	46.30	46.90	39.30	97½-98
19 „ 1922	68.20	51.30	45.70	46.62½	39.25	97½-98
20 „ 1922	68.30	50.90	45.60	46.55	39.20	97½-98
21 „ 1922	68.30	51.20	45.30	46.65	39.17½	97¼/₈-1/₂
L'ste d. w. 1)	68.—	50.90	46.—	46.40	39.05	97¼/₈
H'ste „ „ 1)	68.75	51.50	46.90	47.60	39.40	98
14 Oct. 1922	68.55	51.50	46.90	47.60	39.20	97½-98
7 „ 1922	68.30	52.60	45.55	48.25	39.—	97½-97¾
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
21 Oct 1922	4.46.—	7.33	0.02 ⁵ / ₈	39.18
Laagste d. week	4.44.—	7.33	0.02 ⁵ / ₈	38.97
Hoogste „ „	4.47.—	7.52	0.03 ⁹ / ₁₆	39.18
14 Oct. 1922	4.43.87	7.57	0.03 ⁷ / ₁₆	38.91
7 „ 1922	4.42.50	7.61	0.04	38.88
Muntpariteit	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ⁹ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	7 Oct. 1922	14 Oct. 1922	16/21 October '22 Laagste	21 Oct. 1922 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ¹³ / ₃₂	97 ¹³ / ₃₂
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ³ / ₁₆	44 ¹ / ₁₆	44 ³ / ₁₆	44 ¹¹ / ₃₂
Calcutta	Sh. p. rup.	1/32 ²¹ / ₃₂	1/32 ¹¹ / ₁₆	1/32 ⁵ / ₈	1/32 ²¹ / ₃₂
Hongkong	id. p. \$	2/7	2/6 ⁸ / ₈	2/5 ¹ / ₂	2/6 ¹ / ₂
Lissabon	d. per Mil.	2 ¹ / ₈	2 ¹ / ₈	1 ⁵ / ₁₆	2 ²¹ / ₃₂
Madrid	Peset. p. £	29.09	29.08	28.97	29.15
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	41 ¹ / ₄	42 ¹ / ₄	41 ³ / ₄	42 ⁷ / ₈
Montreal....	\$ per £	4.41 ³ / ₁₆	4.43	4.42 ³ / ₄	4.47 ³ / ₄
*R.d.Janeiro	d. per Mil.	6 ¹ / ₄	6 ¹ / ₄	5 ¹⁵ / ₁₆	6 ⁷ / ₃₂
Rome	Lires p. £	102 ³ / ₈	104 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	107
Shanghai....	Sh. p. tael	3/5 ⁵ / ₁₆	3/5 ⁷ / ₁₆	3/3	3/4 ⁵ / ₈
Singapore ..	id. p. \$	2/4 ¹ / ₁₆	2/4 ³ / ₃₂	2/4	2/4 ¹ / ₈
*Valparaiso..	peso p. £	31.80	32.20	31.90	32.10
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/2 ² / ₃₂	2/2	2/1 ³ / ₄	2/2 ² / ₃₂

* Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
21 Oct. 1922	33 ³ / ₄	66 ³ / ₄
14 „ 1922	34 ³ / ₈	67 ⁷ / ₈
7 „ 1922	35 ¹ / ₄	69 ¹ / ₄
22 Oct. 1921	40 ³ / ₄	70 ⁷ / ₈
23 Oct. 1920	52 ⁵ / ₈	80
20 Juli 1914	24 ¹⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 23 October 1922.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 110.996.075,45 B.-bk. „ 40.102.891,24 Ag.sch. „ 60.451.804,45	f 211.550.771,14
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef.	f 78.999.968,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	„ 78.999.968,—
Beleeningen	H.-bk. f 26.931.671,14 incl. vrsch. B.-bk. „ 7.193.347,35 in rek.-crt. Ag.sch. „ 73.026.617,72 op onderp.	f 107.151.636,21
Op Effecten	„	f 92.708.938,35
Op Goederen en Spec.	„	14.442.697,86
Voorschotten a. h. Rijk	„	107.151.636,21
Munt en Muntmateriaal	„	14.218.341,39
Munt, Goud	f 56.239.005,—	
Muntmat., Goud	„ 525.550.137,91	
	f 581.789.142,91	
Munt, Zilver, enz.	„ 8.804.654,28	
Muntmat., Zilver	„	
Effecten	„	590.593.797,19
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.634.200,18	
id. van ¹ / ₈ v. h. kapit.	„ 3.966.300,12	9.600.500,30
Geb. en Meub. der Bank	„	4.522.000,—
Diverse rekeningen	„	26.102.624,62
		f 1.042.739.638,85
Passiva.		
Kapitaal	„	f 20.000.000,—
Reservefonds	„	5.660.599,75
Bijzondere reserve	„	1.675.581,33
Bankbiljetten in omloop	„	974.100.145,—
Bankassignatiën in omloop	„	1.318.066,48
Rek.-Cour. } Het Rijk f		
saldo's: } Anderen „	29.827.694,67	29.827.694,67
Diverse rekeningen	„	10.157.551,62
		f 1.042.739.638,85

NED. BANK 23 October 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 388.849.028,67
Op de basis van ² / ₈ metaaldekking	„ 187.799.847,44
Minderbedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 1.944.245.140,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.: Meer	
	Minder
Disconto's	6.796.232,62
Buitenlandsche wissels	9.420.112,—
Beleeningen	1.064.999,72
Goud	—
Zilver	119.303,87
Bankbiljetten	11.492.045,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	4.320.039,13

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
23 Oct. 1922	581.789	8.805	974.100	29.828
16 „ 1922	581.789	8.685	985.592	27.022
9 „ 1922	581.789	8.581	990.847	27.003
2 „ 1922	593.859	8.808	1.000.285	41.439
25 Sept. 1922	593.859	9.033	959.638	22.598
24 Oct. 1921	605.969	9.149	1.020.628	54.765
25 Oct. 1920	636.141	18.945	1.057.317	95.059
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
23 Oct. 1922	211.551	65.000	107.152	388.849	59
16 „ 1922	218.347	70.400	106.087	387.256	58
9 „ 1922	215.093	62.400	111.905	386.104	58
2 „ 1922	218.377	64.400	134.958	393.605	58
25 Sept. 1922	182.358	39.000	105.436	405.727	61
24 Oct. 1921	299.360	119.500	116.180	399.298	57
25 Oct. 1920	138.024	31.000	303.192	423.814	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van ²/₈ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonding op:

	16 Oct. 1922	23 Oct. 1922
Aan schatkistpromessen..	f 463.680.000,—	f 445.280.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 70.400.000,—	„ 65.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 197.770.000,—	„ 197.656.000,—
Aan zilverbons	„ 29.653.005,—	„ 29.594.020,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 296.006.000,—	„ 300.385.000,—
Voorsch. aan Gemeenten	„ 31 Augustus	„ 30 September
voor door Rijk voor hen	„ 86.936.544,—	„ 93.437.267,—
te heffen Ink. belasting		
Tegood v. d. Postch. & G. dst	16 Oct. „ 55.088.370,—	23 Oct. „ 68.969.916,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo	
14 Oct 1922	206.750	270.000	112.500	130.250		
7 „ 1922	207.250	269.000	115.500	130.350		
30 Spt. 1922	201.000	265.500	123.000	123.300		
16 Spt. 1922	147.722	54.233	270.644	105.641	127.327	
9 „ 1922	149.304	54.104	270.306	105.072	128.944	
2 „ 1922	149.910	53.965	266.634	109.418	129.310	
15 Oct. 1921	171.916	22.894	302.514	104.635	113.813	
16 Oct. 1920	226.959	7.974	371.763	248.047	115.108	
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾	
Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gov. nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekking-percentage
14 Oct. 1922		183.500	44.000 ³⁾	***	54	
7 „ 1922		182.500	41.400 ³⁾	***	54	
30 Spt. 1922		194.500	44.000 ³⁾	***	52	
16 Spt. 1922	37.306	33.351	103.283	—	24.417	54
9 „ 1922	35.136	33.152	104.604	—	23.825	54
2 „ 1922	34.307	31.989	105.354	—	24.059	54
15 Oct. 1921	35.355	19.816	131.081	27.821	8.387	48
16 Oct. 1920	29.584	32.207	146.961	132.010	36.985	38
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ²/₈ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHEN BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opesch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
9 Sept. 1922....	1.277	1.874	665	1.178	457
2 " 1922....	1.277	1.882	739	1.159	469
26 Aug. 1922....	1.295	1.739	869	1.159	459
19 " 1922....	1.298	1.744	917	1.173	452
12 " 1922....	1.306	1.848	967	1.185	426
5 " 1922....	1.312	1.951	844	1.198	444
10 Sept. 1921....	1.175	2.084	1.038	1.966	421
11 Sept. 1920....	1.081	2.096	848	1.821	863
25 Juli 1914 ...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
18 Oct. 1922	127.435	121.690	289.338	27.000	246.618
11 " 1922	127.427	122.570	291.397	27.000	248.620
4 " 1922	127.422	123.200	291.143	27.000	249.108
27 Sept. 1922	127.432	122.467	289.127	27.000	246.456
20 " 1922	127.427	121.491	289.756	27.000	246.918
13 " 1922	127.421	122.065	291.585	27.000	249.007
19 Oct. 1921	128.417	123.684	312.604	28.500	275.530
20 Oct. 1920	123.148	127.054	355.904	28.500	324.887
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-
						kings- perc. 1)
18 Oct. '22	46.058	68.836	12.218	109.167	24.196	19,92
11 " '22	54.892	66.704	15.160	112.052	23.307	18,32
4 " '22	60.267	73.590	16.696	122.167	22.672	16,33
27 Sept '22	44.063	71.386	16.829	103.831	23.414	19,40
20 " '22	44.548	73.594	15.786	108.535	24.386	19,61
13 " '22	46.753	71.466	10.405	113.436	23.809	19,22
19 Oct. '21	79.715	86.416	14.794	156.809	23.183	13,51
20 Oct. '20	61.620	83.879	16.539	125.845	14.545	10,21
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-
					kings- perc. 1)
14 Oct. '22	1.051.414	1.004.854	31.420.080	374.506.332	9
7 " '22	1.044.445	1.004.855	22.848.430	344.171.631	7
30 Sept. '22	1.033.740	1.004.856	21.828.959	316.869.799	7
23 " '22	1.032.762	1.004.858	27.293.999	290.678.147	10
15 " '22	1.031.726	1.004.860	27.801.686	271.597.757	10
7 " '22	1.027.943	1.004.861	23.875.562	252.373.738	10
15 Oct. '21	1.038.565	1.023.633	3.193.609	87.728.207	4
15 Oct. '20	1.098.593	1.091.656	20.431.898	62.128.756	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
14 Oct. 1922	453.370.290	116.112.702	45.600.000	31.400.000
7 " 1922	399.616.122	87.390.199	37.000.000	22.800.000
30 Sept. 1922	400.004.064	110.012.377	35.900.000	21.800.000
23 " 1922	331.761.934	71.692.739	41.248.900	27.282.200
15 " 1922	309.140.280	67.409.768	41.710.800	27.790.900
7 " 1922	279.026.881	50.576.422	37.668.400	23.226.500
15 Oct. 1921	96.029.034	16.886.905	10.655.900	3.107.900
15 Oct. 1920	51.676.188	16.415.314	33.667.400	20.387.800
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
19 Oct. '22	5.533.951	287.639	287.639	573.451	24.000.000
12 " '22	5.532.752	1.897.967	287.579	573.722	24.200.000
5 " '22	5.532.672	1.948.367	287.470	574.232	24.000.000
28 Spt. '22	5.532.516	1.948.367	287.197	575.267	24.000.000
20 Oct. '21	5.523.686	1.948.367	278.075	618.023	25.300.000
21 Oct. '20	5.484.280	1.948.367	263.729	600.383	26.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
						—
2.194.087	31.912	2.127.304	37.128.805	1.982.005	42.820	
2.229.935	32.088	2.143.404	37.418.442	2.062.449	20.695	
2.832.365	32.260	2.832.465	37.514.493	2.341.345	17.124	
2.103.887	32.697	2.073.384	36.602.902	2.178.992	19.725	
2.401.299	67.055	2.232.644	37.406.813	2.544.363	29.995	
2.470.050	473.488	2.087.502	39.289.666	3.202.449	82.698	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

Data als boven.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. voeder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partic.
19 Oct. '22	336.286	84.653	480.000	876.170	6.524.478	60.225
12 " '22	336.448	84.653	480.000	933.164	6.542.912	130.524
5 " '22	336.206	84.653	480.000	887.041	6.539.502	40.138
28 Spt. '22	333.267	84.653	480.000	635.069	6.517.769	302.947
20 Oct. '21	328.872	84.653	480.000	572.245	6.109.935	237.251
21 Oct. '20	354.660	84.653	480.000	697.417	5.758.286	1.161.729

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
4 Oct. '22	3.089.280	2.250.881	—	123.725	2.274.651
27 Sept. '22	3.076.943	2.212.449	—	126.184	2.243.384
20 " '22	3.061.868	2.250.385	—	128.002	2.218.764
13 " '22	3.067.234	2.259.486	—	130.204	2.213.615
5 Oct. '21	2.732.599	1.868.952	—	150.343	2.482.313
8 Oct. '20	1.996.324	1.297.178	90.409	161.944	3.322.123

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings- perc. 1)	Algem. Dek-kings- perc. 2)
4 Oct. '22	669.654	1.877.697	106.220	74,4	77,4
27 Sept. '22	658.296	1.840.133	106.172	75,3	78,4
20 " '22	644.174	1.853.789	106.177	75,2	78,3
13 " '22	591.836	1.872.103	106.070	75,1	78,3
5 Oct. '21	1.440.191	1.696.332	103.046	65,4	69,0
8 Oct. '20	3.101.361	2.506.899	97.519	38,3	41,4

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
28 Sept. '22	790	10.987.527	1.358.358	14.805.315	3.573.401
21 " '22	790	10.939.233	1.228.693	14.784.510	2.916.826
14 " '22	810	11.562.776	1.368.905	13.178.200	3.612.623
6 " '22	791	10.819.853	1.377.582	14.783.322	3.598.688
28 Sept. '21	809	11.572.893	1.241.664	13.337.960	2.925.188
1 Oct. '20	820	17.144.662	1.343.551	14.298.972	2.793.861

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 October 1922.

De politieke situatie, zoowel in internationaal opzicht als met betrekking tot de verschillende landen afzonderlijk, heeft in de afgelopen week een geheel ander aspect verkregen door het aftreden, als Engelsch premier, van den heer Lloyd George, die sinds 1916 de „leading man” in Groot-Brittannië is geweest. Zooals de zaken thans staan, ziet het er naar uit, alsof het bevind in handen zal komen van den heer Bonar Law, den leider van de conservatieve partij, doch welk een invloed dit op de beurs zal uitoefenen, valt met geen mogelijkheid te zeggen. Alles toch zal afhangen van de meerderheid in het Parlement, die de conservatieve partij achter zich zal verkrijgen. Die meerderheid zal door nieuwe verkiezingen bepaald moeten worden, doch het is waarschijnlijk, dat deze nog eenigen tijd zullen worden uitgesteld. Ter beurze van Londen neemt men aan, dat het wel midden Januari kan worden, wijl op den 6den December het verdrag met Ierland moet worden geratificeerd en het niet in het belang van een goeden loop van zaken zou zijn, indien een ontbinding vóór dien tijd zou plaats hebben. Bij dit vooruitzicht echter heeft de markt te Londen een zeer kalm verloop gehad. Van een gedeprimeerde stemming viel absoluut niets te bemerken; integendeel was in verschillende afdelingen de tendens eer iets beter, hoewel dit geenszins met de kabinetwisseling in verband stond. Integendeel was men er zich te goed van bewust, dat de verkiezingen wel eens groote en onaangename verrassingen kunnen baren (inzonderheid onder het bestaande Engelsche kiesstelsel, dat geen herstemmingen kent en den candidaat met de meeste stemmen direct gekozen verklaart) dan dat men te vroeg zou juichen om een overwinning van de conservatieve partij. Bovendien is het nog geheel onzeker of zelfs een absolute zege van deze partij wel onverdeeld gunstig voor de beurs geacht zou moeten worden, gezien het verzet, dat de Labour Party ongetwijfeld zou ontwikkelen en in aanmerking genomen de waarschijnlijk intransigente houding, die tegenover Duitschland zou worden toegepast. Men heeft er dan ook de voorkeur aan gegeven, aan de Thames de levendigheid van de laatste maanden wat in te binden, de posities te verkleinen en overigens het verloop af te wachten. Ook het verloop van de politiek ten aanzien van het Nabije Oosten. De factoren, die invloed kunnen uitoefenen op levendigheid en koerspeil, zijn te onzeker, dan dat omvangrijke zaken thans geëntameerd kunnen worden.

Ook te Parijs heeft men zich voorloopig nog niet aan illusies omtrent een nauwere samenwerking met Engeland ten aanzien van de Deutsche Republiek overgegeven. Aanvankelijk heeft de Parijsche markt wel teekenen van grooter levendigheid te aanschouwen gegeven, doch lang heeft dit niet geduurd. Een zeer sterke rem heeft voorts de daling van den franc overal in het buitenland uitgeoefend op den zaken-omvang ter beurze. De reactie is nog niet zóó sterk geweest om z.g. „valuta-aankopen” ter effectenbeurze te rechtvaardigen, doch was aan den anderen kant groot genoeg, om ongerustheid aangaande het verder verloop op te wékken. Zonder twijfel moet de reactie in verband worden gebracht met den hernieuwden teruggang van de markt, waardoor het binnenkomen der Duitsche schadeloosstelling meer en meer problematiek wordt. Aan den anderen kant kunnen hierdoor wellicht voor Frankrijk voordeelen worden verkregen (met name het vormen van een Rijnprovincie in Franschen geest door verdere toepassing der sancties) doch in de eerste plaats liggen dergelijke voordeelen te veel in het verschiep en in de tweede plaats is het nog lang niet zeker, of zij wel verkregen zullen worden, zelfs niet als op de volle medewerking van Engeland kan worden gerekend. Het is dan ook begrijpelijk, dat de Parijsche beurs in de bestaande geweldige onzekerheid en met het oog op het gapende begrootings-tekort een zeer nerveuze stemming aan den dag heeft gelegd. De Turksche kwestie is dan ook tijdelijk op den achtergrond gedrongen, hoewel ernstige kringen in Frankrijk zich ten volle ervan bewust zijn, dat ook hieruit nog onaangename gevolgen kunnen voortkomen, al behoeven deze nog geen wapengeweld met zich te brengen.

Ook de beurs te Wallstreet is niet zoo opgewekt geweest, als wij dit in den laatsten tijd gewend zijn geweest. Met name automobiëlwaaarden hebben sterk onder verkoopdrang te lijden gehad, hetgeen echter als een reactie op de voorafgegane rijzing moet worden beschouwd. Over het algemeen toch zijn er geen teekenen, die op een verminderende activiteit in het zakenleven duiden en ook de oogsterichten zijn goed te noemen. Het schijnt echter, alsof de speculatie ietwat vermoeid is geworden, nu er geen nieuwe factoren zijn, die hun invloed kunnen uitoefenen. Bovendien is de groote massa eenigszins bezorgd omtrent

de politiek, die in de naaste toekomst ten aanzien van Europa zal worden gevoerd. De Bankers-Convention heeft zich unaniem uitgesproken voor een actief deelnemen aan de reconstructie van het Oude Werelddeel en men is bevreesd, dat dit niet zal kunnen geschieden, zonder directe en groote offers te brengen. De beurs schrikt hiervoor terug, ook al ziet men in, dat die offers ten slotte rijpe vruchten zullen dragen in den vorm van een meer stabiel economisch leven.

Berlijn is de eenige markt geweest, waar zonder eenig voorbehoud een geweldige hausse de overhand heeft gehad. De nieuwe deviezen-voorschriften hebben nog geen stabilisatie van de markt ten gevolge gehad; integendeel heeft de depreciatie nog verderen voortgang kunnen maken. Dit is niet te verwonderen, indien men ziet, dat de jongste weekstaat van de Reichsbank weer een nieuwen aanwas van den bankbiljetten-omloop van niet minder dan 30 milliard mark te aanschouwen geeft. De nieuwe wet heeft dan ook niet anders dan den buitenkant der dingen kunnen raken. Wel zijn eenige positieve voordeelen ontstaan (zooals het uitblijven van aankopen door particulieren en door industrieelen, voorzover deze laatsten ten minste de buitenlandsche betaalmiddelen niet absoluut noodig hebben), doch aan den anderen kant zijn nadeelen naar voren gekomen, waarvan het de vraag is, of zij de voordeelen niet verre in de schaduw stellen. Zoo komt thans b.v. geen enkele vreemde valuta uit particulier bezit meer aan de markt; deze bron is totaal verstoep. Voorts wordt de deviezen-arbitrage door de banken thans met uitschakeling van de markt gevoerd (vreemde valuta wordt tegen elkaar verhandeld), waardoor het buitenland ook geen interesse meer bij de markt heeft. Dit resultaat, gevoegd bij de nog steeds niet verbeterende vooruitzichten heeft een stormachtige hausse op de effectenbeurs te voorschijn geroepen, waardoor het index-cijfer weer kon stijgen van 1037 tot 1383. Het plan van de Regeering om schatkistbiljetten met een z.g. „goudwaarde” te emitteeren heeft tot nu toe niet veel bijval gevonden; onder de tegenwoordige omstandigheden zou een dergelijke emissie dan ook een geweldige valuta-speculatie voor het Duitsche Rijk beteekenen.

Ten o n z e n t is de markt voor staatsfondsen gedeceerd ongeanimeerd geweest. Nadeelige verschillen van een voor deze afdeling grooten omvang waren aan de orde van den dag. Dit is niet toe te schrijven aan een oorzaak, die de betrokken fondsen direct heeft geaffecteerd (b.v. aan vrees voor inflatie; de gulden is juist in de afgelopen berichtperiode tegenover alle buitenlandsche betaalmiddelen geapprecieerd), doch alleen aan de omstandigheid, dat men nog steeds tot ruiling van vaste-rente gevende stukken in aandelen overgaat. Het omgekeerde verschijnsel dus van hetgeen eenigen tijd geleden op onze beurs viel op te merken.

	16 Oct.	20 Oct.	23 Oct.	Rijzing of daling.
6 %/o Nederland 1922	99 ³ / ₁₆	97 ¹⁵ / ₁₆	97 ⁵ / ₈	— 1 ¹ / ₁₆
5 %/o „ 1918	89 ⁷ / ₁₆	88 ¹ / ₂	87 ⁵ / ₁₆	— 2 ¹ / ₈
4 ¹ / ₂ %/o „ 1916	89	88 ³ / ₁₆	87 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₈
4 %/o „ 1916	81 ¹ / ₄	81	80 ¹ / ₄	— 1
3 ¹ / ₂ %/o „	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	—
3 %/o „	61 ³ / ₈	61 ³ / ₈	61 ⁵ / ₈	— 1 ¹ / ₈
2 ¹ / ₂ %/o Cert. N. W. S.	53 ¹ / ₈	52	52	— 1 ¹ / ₈
7 %/o Oost-Indië 1921	101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₁₆	— 7 ¹ / ₁₆
6 %/o „ 1919	96 ¹ / ₂	96	96 ¹ / ₁₆	— 7 ¹ / ₁₆
5 %/o „ 1915	93 ¹ / ₄	93 ¹ / ₄	93	— 1 ¹ / ₄
4 %/o Oostenr. Kronenrente	2 ³ / ₄	3	—	+ 1 ¹ / ₄
5 %/o Rusland 1906	4 ¹ / ₈	6	5 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₈
4 %/o Rusl. bij Hope & Co.	5 ³ / ₄	—	—	—
4 %/o Japan 1899	66 ¹ / ₄	66 ¹ / ₂	65 ¹ / ₂	— 3 ¹ / ₄
5 %/o Brazilië 1895	54 ¹ / ₈	50	51	— 3 ¹ / ₈
8 %/o San Paulo 1921	96 ¹ / ₄	93	93 ⁵ / ₈	— 2 ¹ / ₈
6 %/o Amsterdam 1920.....	100 ⁷ / ₈	100 ¹ / ₄	—	— 5 ¹ / ₈
7 %/o Rotterdam 1920.....	101 ³ / ₄	101 ³ / ₄	101 ³ / ₄	—
7 %/o Staatsspoor	100 ³ / ₁₆	100 ⁵ / ₁₆	100 ¹ / ₈	— 1 ¹ / ₁₆

De voortgezette levendigheid op de *aandelenmarkt* heeft deze ruilingen sterk in de hand gewerkt. Weliswaar waren het in hoofdzaak twee afdelingen, die sterk de aandacht hebben getrokken, doch de beurs over het algemeen kon hiervan toch ook wel den terugslag ondervinden. In de eerste plaats echter was het de rubbermarkt, die in het centrum der belangstelling stond. Op hetzelfde moment, dat te Londen ernstig werd beraadslaagd omtrent een gedwongen inkrimping van den rubber-aanplant, is een zoodanige verbetering op de *rubbermarkt* ingetreden, dat het uiterst twijfelachtig lijkt, of dit plan tot inpèrking nog wel zal doorgaan. In hoofdzaak schijnt de verbetering toe te schrijven te zijn aan een minder juist inzicht in de onzichtbare voorraden, vooral in de Vereenigde Staten. Het is dan ook de Unie, die in de laatste weken een waren rubberhonger

aan den dag legt; alle aandeelen zonder uitzondering hebben hiervan kunnen profiteeren.

Hand aan hand hiermede is een verbetering op de *tabaksmarkt* te constateeren geweest. Eenig verband tusschen tabak en rubber is niet te ontkennen, daar vele tabakmaatschappijen rubberplantages in hun bezit hebben, die onder de gewijzigde omstandigheden natuurlijk ook beter kunnen rendeeren. De hoofdzak voor de verbetering van de betrokken aandeelen is echter te vinden geweest in de berichten omtrent een zeer bevredigenden nieuwen oogst.

	16 Oct.	20 Oct.	23 Oct.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	127	133	132	+ 5
Incasso Bank	92 ¹ / ₂	97 ¹ / ₄	97 ³ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
Koloniale Bank	120 ⁵ / ₈	128 ³ / ₈	132	+ 11 ³ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	129	136 ¹ / ₂	138 ³ / ₄	+ 9 ³ / ₄
Rotterd. Bankvereniging...	92	93	96	+ 4
Amst. Superfosfaatfabriek...	40 ³ / ₄	40	40 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₄
Van Berkel's Patent	36	40	45 ¹ / ₄	+ 9 ¹ / ₄
Gouda Kaarsen	82	84	84 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂
Holl. Draad- en Kabelfabriek	76 ¹ / ₂	79 ¹ / ₂	80	+ 3 ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. gew.aand.	46 ¹ / ₄	45 ¹ / ₄	42 ³ / ₈	- 3 ⁷ / ₈
" " pr. aand.	59	59 ¹ / ₂	57 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Leerdam Glasfabrieken	47	48 ¹ / ₄	47 ³ / ₄	+ 3 ¹ / ₄
Philips' Gloeilampenfabriek	248 ¹ / ₂	259 ¹ / ₄	257 ¹ / ₄	+ 8 ³ / ₄
Vereenigde Blikfabrieken...	95	—	93 ¹ / ₄	- 1 ³ / ₄
Vereen. Chemische Fabrieken	39 ³ / ₄	—	38	- 1 ³ / ₄
Compania Mercantil Argent.	36 ¹ / ₂	33 ⁷ / ₈	38 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	151 ¹ / ₂	159 ¹ / ₄	162	+ 10 ¹ / ₂
Handelsver. Amsterdam.....	347 ¹ / ₂	362	368 ¹ / ₂	+ 21
Handelsverg. Reis & Co.....	21	28 ¹ / ₂	29	+ 8
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	159 ¹ / ₂	161	163	+ 3 ¹ / ₂
Linde Teves & Stokvis	69 ¹ / ₂	84	82	+ 12 ¹ / ₂
Tels & Co's Handel-Mij.....	9 ³ / ₄	14	13	+ 3 ¹ / ₄
Redjang Lebang Mijnb.-Mij.	101 ¹ / ₂	100 ¹ / ₄	103 ¹ / ₂	+ 2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	128 ¹ / ₂	130	133 ³ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	460 ³ / ₄	448 ¹ / ₄	442 ¹ / ₂	- 18 ¹ / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	36 ¹ / ₂	39 ¹ / ₄	39 ¹ / ₄	+ 2 ³ / ₄
Steaua Romana Petroleum				
Mij. ... Afgest. Aand.	34 ¹ / ₂	34 ³ / ₄	34 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij.....	96	101 ¹ / ₄	115 ³ / ₄	+ 19 ³ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	57 ¹ / ₄	63	65 ¹ / ₄	+ 8
Oost-Java-Rubber-Mij.	157	170 ¹ / ₄	174 ¹ / ₂	+ 17 ¹ / ₂
Deli-Batavia Tabak Mij. ...	257	273	284 ¹ / ₂	+ 27 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	206 ¹ / ₂	221 ¹ / ₂	230	+ 23 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij ...	297	311 ¹ / ₂	329 ¹ / ₂	+ 22 ¹ / ₂

Naast deze afdelingen hebben voorts *suikerwaarden* een rijzing kunnen ondergaan, als gevolg van meldingen omtrent nieuwe verkoopen tegen bevredigende prijzen.

De markt voor *binnenlandsche industrieele aandeelen* was kalm, doch zeer vast, met een uitzondering voor Jurgenswaarden, waarop de reagerende markenkoers, hoewel in mindere mate dan vroeger, toch invloed heeft uitgeoefend.

Een scherpe tegenstelling met de algemeen opgewekte tendens heeft de *petroleummarkt* aan den dag gelegd. Voor olieaardeen in het algemeen, en voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij in het bijzonder, bestond zoo goed als geen belangstelling en de koersen daalden dan ook vrij gevoelig. Hier trad het nadeel van de internationaliteit van het fonds duidelijk aan den dag; de buitenlandsche beurzen oefenden met hun gedrukte stemming een grooten invloed uit. Het spreekt echter vanzelf, dat dit voorbijgaand nadeel niet opweegt tegen de groote voordeelen, die de noteering aan buitenlandsche beurzen voor dit fonds medebrengt.

De *scheepvaartmarkt* was, in overeenstemming met de overige afdelingen, mede opgewekt van toon, met name voor aandeelen Holland-Amerika Lijn en aandeelen Koninklijke Hollandsche Lloyd.

	16 Oct.	20 Oct.	23 Oct.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	125 ¹ / ₂	121 ¹ / ₄	129	+ 3 ¹ / ₂
" " ,gem.eig.	109 ³ / ₄	107 ³ / ₄	113 ¹ / ₄	+ 3 ¹ / ₂
Hollandsche Stoomboot-Mij.	25	28 ³ / ₄	35 ¹ / ₄	+ 10 ¹ / ₄
Java-China-Japan-Lijn	80	—	77 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₂
Kon. Hollandsche Lloyd ...	18	21 ³ / ₁₆	23 ³ / ₁₆	+ 5 ³ / ₁₆
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.....	65 ³ / ₄	65 ¹ / ₄	66 ³ / ₄	+ 1
Konink.Paketaart-Mij.	88	87	—	- 1
Maatschappij Zeevaart	56	—	64	+ 8
Nederl. Scheepvaart-Unie...	97 ³ / ₄	97	98 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₄
Nievelt Goudriaan	110	—	111	+ 1
Rotterdamsche Lloyd.....	124 ¹ / ₂	123	127 ¹ / ₂	+ 3
Stoomv.-Mij. „Nederland” ...	136	133 ³ / ₄	137	+ 1
" " „Noordzee” ...	35 ¹ / ₂	35 ³ / ₄	38	+ 2 ¹ / ₂

De *Amerikaansche markt* was verlaten en in aansluiting aan New York lager in koers.

	16 Oct.	20 Oct.	23 Oct.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	63	62 ¹ / ₈	63 ³ / ₈	+ 3 ¹ / ₈
Anaconda Copper	107 ¹ / ₂	105 ³ / ₄	106 ⁷ / ₁₆	- 1 ¹ / ₁₆
Studebaker Corp.	144	139	137 ³ / ₄	- 6 ¹ / ₄
Un. States Steel Corp.	113 ³ / ₄	111 ⁷ / ₈	111 ³ / ₄	- 2
Atchison Topeka.....	111	110 ¹⁵ / ₁₆	—	- 1 ¹ / ₁₆
Erie	167 ³ / ₈	—	15 ⁵ / ₁₆	- 15 ¹ / ₁₆
Southern Pacific.....	100 ³ / ₈	99	98 ¹ / ₄	- 2 ¹ / ₄
Union Pacific	157 ⁵ / ₈	155 ¹ / ₂	155	- 2 ⁵ / ₈
Int. Merc. Marine orig. gew.	16	—	15 ¹ / ₄	- 3 ¹ / ₄
" " " " pref.	64 ¹ / ₂	—	59 ³ / ₈	- 5 ¹ / ₈

De *geldmarkt* is ondanks de grootere vraag naar accommodatie nog ruim gebleven; prolongatie doorgaans 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Tarwe. De vaste stemming der laatste weken, heeft gedurende de afgelopen week nog voortgeduurd, althans aanvankelijk; de laatste dagen vond een reactie plaats. De wereldverschepingen zijn, nu nog bijna alles van Noord-Amerika moet komen, niet zoo spoedig op te voeren, daar het verkeer op de Noord-Amerikaansche spoorwegen nog verre van normaal is. Toch was de uitvoer reeds wat groter, dan de week te voren, maar ook nu was wederom zoo'n aanzienlijk deel voor Italië, Griekenland en andere Middellandsche zee-landen bestemd, dat Noord-Europa slechts met de grootste moeite het benoedigde kon bemachtigen. Voor Engeland en de kleinere Noord-Europeesche landen is het evenwel gemakkelijk dat Duitschland op het oogenblik vrijwel geen tarwe tot zich trekt. Voorloopig bepaalt de Duitse Regeering zich vrijwel uitsluitend tot den aankoop van rogge en zoolang dit artikel in voldoende hoeveelheid verkrijgbaar is, zal er van tarwe aankoop door Duitschland wel niet veel komen. Trouwens er zullen in Duitschland nog wel speciale maatregelen genomen moeten worden wil men ook met den aankoop van rogge op voldoende schaal kunnen doorgaan.

Het gebrek aan vraag naar tarwe door Duitschland, zal zich wel vrij spoedig doen gevoelen en zeker zal dit het geval zijn als de twee tarwelanden van het Zuidelijk halfrond met hun nieuwe oogsten aan de markt komen. Deze landen zenden nog steeds de meest gunstige berichten betreffende den nieuwen oogst. Ook Indië meldt voldoende regenval. Uit Noord-Amerika zijn de berichten betreffende den uitzaai der wintertarwe niet onverdeeld gunstig. Door droogte is in sommige streken de tarwe niet gekiemd en men vreest, dat zelfs als dit nog spoedig mocht plaatsvinden de jonge plantjes niet sterk genoeg zullen zijn om de vorst te doorstaan.

In Europa was het weer gunstig voor het werk te velde en voor zoover de oude oogsten nog niet binnen waren, kon dit nu onder vrij goede omstandigheden geschieden.

Voor maïs bestond in Engeland uitgebreide vraag, in het bijzonder voor spoedig af te laden ladingen La Plata-maïs. Op het Continent was de handel veel trager. Noord-Amerikaansche maïs bleef tot voor eenige dagen vast gestemd. Toen kwam plotseling een scherpe daling in Chicago den haussiers den moed ontnemen. Wel bleef er vraag in verschillende Europeesche markten, vooral voor spoedige aflading, maar de omzet was in verband met de hooge prijzen niet groot.

Voor gerst was de vraag gering, vooral Donau-gerst vond moeilijk koopers, zoodat ook in verband met de flauwe frankenkoers (dit artikel wordt meestal in Fransche francs verhandeld) de prijzen daalden.

Haver vast met tamelijk goede vraag, daar de Europeesche oogsten slecht zijn en er dus op ruime schaal zal moeten worden geïmporteerd.

Lijnzaad bleef ook deze week vast voor spoedige levering. De verschepingen van Indië waren zeer gering en slechts matig van Argentinië. De hoeveelheid lijnzaad onderweg naar Europa is zeer klein, maar de vraag naar lijnolie is zeer gering.

Nederland. Het verloop van de tarwemarkt was ongeveer gelijk aan dat der vorige week. Het vertrouwen in de tegenwoordige prijzen is niet groot genoeg, dan dat molenaars lust zouden gevoelen flinke kwantiteiten op aflading te contracteeren.

Maïs zonk plotseling in en het merkwaardige verschijnsel deed zich voor, dat niettegenstaande er geen mixedmaïs van eenige betekenis aankwam, de vraag voor dit artikel tijdelijk vrijwel geheel ophield. Onder zeer sterken drang

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Nov.	Mais Nov.	Lijnzaad Nov.
21 Oct. '22	110 ¹ / ₄	65 ⁷ / ₈	40 ⁷ / ₈	12,15 ²⁾	8,15	20,70 ²⁾
14 " '22	112 ¹ / ₄	65 ³ / ₄	42 ³ / ₈	12,15 ²⁾	8,15	21,30 ²⁾
21 Oct. '21	105 ¹ / ₂	46 ⁷ / ₈	33 ¹ / ₄	11,90	6,95	15,90
21 Oct. '20	204	80	52 ⁷ / ₈	18,85 ¹⁾	8,70	22,55 ¹⁾
21 Oct. '19	223 ¹ / ₂	134	70 ⁷ / ₈	13,75	7,45	26,— ²⁾
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Februari ²⁾ October

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	23 Oct. 1922	16 Oct. 1922	24 Oct. 1921
Tarwe*	13,75	13,50	13,50
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	10,90	11,25	12,—
Mais (La Plata)	212,—	227,—	171,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	208,—	210,—	217,—
Haver (38 lb. whitecl.) .. ¹⁾	11,30	11,10	11,75
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,75	14,—	14,25
Lijnzaad (La Plata)	432,—	426,—	340,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G.
*) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/21 Oct. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. t/daar 1921	15/21 Oct. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. t/daar 1921	1922	1921
Tarwe	7.305	938.185	1.282.869	—	30.124	37.502	968.309	1.320.371
Rogge	100	255.269	127.607	—	—	542	255.269	128.149
Boekweit	—	9.663	6.801	—	—	576	9.663	7.377
Mais	3.257	761.103	813.283	4.156	77.946	81.528	839.049	894.811
Gerst	5.916	117.812	204.362	—	3.597	8.404	121.409	212.766
Haver	2.389	91.127	67.397	—	50	3.345	91.177	70.742
Lijnzaad	2.674	155.566	120.760	102	66.895	103.651	222.461	224.411
Lijnkoek	605	65.821	90.600	—	1.547	26.351	67.368	116.951
Tarwemeel	1.039	47.835	47.580	—	5.338	2.442	53.173	50.022
Andere meelsoorten	72	8.762	36.417	—	2.615	1.663	11.377	38.080

van winstnemers en „stop loss” orders daalden de prijzen voor mais, die over eenige weken hier verwacht wordt, buiten alle verhouding tot de Amerikaansche prijzen.

Gerst weinig gevraagd, doch haver met meer belangstelling.

Rogge zeer stil, met af en toe kleine afdoeningen.

Lijnzaad. De olieslagers doen hun best hun fabrieken zooveel mogelijk te doen werken, zoodat er voor spoedig af te laden partijen steeds koopers te vinden zijn. In verband met de slechte verhouding worden er voor de lijnkoeken hogere prijzen gevraagd.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Oct.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.t.f.	
		October/December	October	October	
17 Oct. '22	f 22 ¹ / ₈	Sh. 56/-	Sh. 19/-	Sh. 22/6	\$ cts. 5,53
10 " '22	„ 21 ³ / ₄	56/-	19/-	21/9	5,28
17 Oct. '21	„ 21 ¹ / ₄	55/6	19/3	20/6	4,11/4,—
17 Oct. '20	„ —	116/-	52/-	—	8,76
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

De suikermarkten blijven in eene vaste stemming verkeren, zonder dat uit New York eene noemenswaardige verandering in de noteeringen tot stand kwam.

De Engelsche raffinadeurs verhoogden hunnen binnenlandschen prijs met 6 d. per Cwt. Na de in den laatsten tijd door Engeland gedane belangrijke inkoop van ruwe suiker, kunnen raffinadeurs eene afwachtende houding aannemen. Daarentegen kocht Engeland geregeld witte suiker van het Continent, o.a. ook witte Javasuiker, die in Holland was aangekomen.

Op Java ging in suiker uit den oogst van dit jaar niet veel om, de stemming daarvoor is vast, doch kalm. De Vereenigde Javasuiker Producenten verkochten echter verdere belangrijke partijen uit oogst 1923 en wel van alle kwaliteiten tot de laatste prijzen en thans zijn reeds ruim 4.000.000 picols afgedaan. De afschepingen van Java gedurende de maand September bedragen totaal 234.206 tons tegen 239.456 verleden jaar. Het rendement over 148 fabrieken per 15 October was ongeveer 5 pCt. hooger dan het vorige jaar.

De markt in Nederland verbeterde bijna f 1 per 100 KG. Voor November/December-levering werd op de termijnmarkt ten slotte f 22,50 betaald.

De laatste Cubastatistiek luidt als volgt:

	1922 tons	1921 tons	1920 tons
Weekontvangst. tot 14 Oct.	8.000	8.860	6.114
Tot. ontv. 1 Jan.-14 Oct.	3.797.000	3.242.860	3.532.148
Werkende fabrieken	—	1	1
Weekexport tot 14 Oct. ...	42.000	22.740	10.237
Tot. exp. 1 Jan.-14 Oct. ...	3.491.000	2.073.740	3.508.738
Tot. voorr. op 14 Oct.	283.000	1.169.628	309.388
Totale oogst	3.996.387	3.936.040	3.730.077

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	21 Oct. '22	14 Oct. '22	7 Oct. '22	21 Oct. '21	21 Oct. '20
New York voor Middling ..	23,95 c	22,50 c	21,55 c	18,90 c	22,50 c
New Orleans voor Middling	23,12 c	21,75 c	20,88 c	18,50 c	19,— c
Liverpool voor Fy Middling	13,65 d ¹⁾	13,30 d	12,52 d	12,94 d	16,71 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 21 Oct. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	1509	1357	1001
„ Atlant.Havens	345	529	269
Uitvoer naar Gr. Britannië	365	336	326
„ „ 't Vasteland.	738	1152	498
„ „ Japan etc...	—	—	—
Voorraden in duizendtallen	20 Oct. '22	21 Oct. '21	22 Oct. '20

Amerik. havens.....	966	1506	1044
Binnenland.....	1176	1305	1068
New York	—	138	33
New Orleans	—	419	256
Liverpool	618	790	817

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 11 October 1922.

Sedert ons laatste bericht zijn prijzen van Amerikaansche katoen ongeveer 40 punten hooger, zoowel door de verbeterde handelsvooruitzichten in Amerika, alsook door de gunstiger berichten uit de Industrie. De nieuwe oogst komt in groote hoeveelheid binnen en de weerberichten van Amerika blijven gunstig, zoodat de totaalopbrengst waarschijnlijk wel zal meevallen, terwijl bovendien het verbruik minder is dan verleden jaar. In Egyptische katoen

zijn nog al zaken gedaan, doch prijzen zijn onveranderd.

Spinners van Amerikaansche garens hebben hunne noteeringen $\frac{1}{4}$ d. per lb. verhoogd, doch het blijft voor hen moeilijk op deze hoogere prijzen te verkoopen. De productie is nog steeds hooger dan de verkoop. Niettegenstaande den korteren werktijd en ofschoon de vraag voor het binnenland iets beter is, kunnen ernstige koopers tot dezelfde prijzen als verleden week afsluiten. Hieruit volgt dus dat de spinmarge wederom verminderd is, terwijl ook de exportvraag niet verbeterd. Biedingen van Indië zijn al heel slecht, hoewel natuurlijk de verlaging der vrachtprijzen daarop wel een gunstigen invloed zal hebben. China is voor getwijnde garens niet in de markt, doch in 40er ruw heeft men enkele partijtjes afgesloten, terwijl ook voor geleverde garens eenige belangstelling bestaat. De handel met Duitschland heeft geheel opgehouden door de daling van de markt, doch van de andere Continentale markten bestaat wel eenige vraag. Naar Egyptische garens is de vraag al heel gering, hoewel voor enkele soorten fijne garens de afname iets beter is geworden dan eenige weken geleden. Ook voor de naaigarenfabrieken bestaat weinig vraag, doordat vele spinnerijen van deze garens korteren tijd werken, zoodat over het algemeen ook voor Egyptische garens de positie ongunstig is.

Over de doekmarkt valt ook niet veel goeds te melden. Wel zijn er verschillende aanvragen aan de markt, doch in vele gevallen zijn deze meer terwille van prijsinformatie en de vaste biedingen, die gedaan worden, zijn in vele gevallen te laag om tot zaken te leiden. Ten gevolge hiervan hebben dan ook slechts enkele kleine verkoopen plaats en kan men niet merken, dat de eene markt meer zaken doet dan de andere. In Indië schijnt men nog steeds lagere prijzen van manufacturen te verwachten, hoewel men moeilijk kan begrijpen, hoe zulks mogelijk is, daar zoowel Spinners als Wevers momenteel grof geld verliezen. Over het algemeen meent men dan ook, dat de geringe vraag gedeeltelijk te wijten is aan de politieke omstandigheden, waardoor men op de meeste markten geen verbintenissen durft aangaan, terwijl natuurlijk ook de nieuwe daling van den Duitschen wisselkoers een zeer ongunstigen invloed uitoefent.

Manchester, d.d. 18 October 1922.

Gedurende de laatste veertien dagen werden er verschillende pogingen aangewend om de prijzen van ruwe katoen op te voeren, welke pogingen tot nu toe ook wel succes hebben gehad. Aanbiedingen uit het Zuiden worden kleiner en voor koopers wordt het moeilijker om katoen te krijgen. Ook is de vraag uit de Industrie verbeterd en prijzen van ruwe katoen zijn bijna $1\frac{1}{2}$ d. duurder dan op het einde der vorige maand. Ten gevolge van de misleidende berichten van het vorig seizoen, wordt deze stijging over het algemeen nog met wantrouwen aangezien en koopers zoowel van garens als van manufacturen zijn zeer huiverig om deze verhooging te volgen. De groote overzeesche markten, speciaal Indië, bieden nog prijzen, die in vele gevallen lager zijn dan waartoe men eenige weken geleden wilde koopen.

Spinners van Amerikaansche garens hebben hunne noteeringen sedert 1.1. Vrijdag verhoogd en hoewel deze verhooging in enkele gevallen wel betaald is, zijn er toch nog verschillende voorraden aan de markt, die het voor fabriekanten moeilijk maken hoogere prijzen te bedingen. Men verwacht, dat de kortere werktijd tot einde November verlengd zal worden in de hoop, dat de vraag in dien tijd wat verbeterd. Koopers voor het binnenland toonen wel wat meer belangstelling, hoewel hunne aankopen zich hoofdzakelijk beperken tot hun directe behoefte, of tot zeer goedkope voorraden. Voor Holland is ook wat gedaan in mulegarens en ringtwist, doch hoofdzakelijk nog tot de oude prijzen. De vraag van Duitschland is zeer beperkt door de voortdurende daling van de markt, terwijl er overigens van het Continent weinig orders binnenkomen. Men hoopt, dat de vraag van de Levant iets zal verbeteren als de politieke toestand in den Balkan wat rustiger wordt, terwijl voor het Verre Oosten bijna niets omgaat. Egyptische garens blijven flauw en over het algemeen is de vraag zoo gering, dat prijzen zelfs nog iets afbrokkelen. Hoewel men algemeen de overtuiging heeft, dat hoogere prijzen weer een ongunstigen invloed op de vraag zouden uitoefenen, daar de koopkracht van de meeste landen nog steeds zeer beperkt is, waren de Septemberuitvoeren nog steeds zeer gunstig.

In de markt voor manufacturen is de toestand vrijwel onveranderd. Evenals de vorige week waren er voldoende aanvragen, doch deze leidden slechts in enkele gevallen tot zaken. Zelfs door de vastere katoenmarkt zijn de biedingen over het algemeen niet hooger geworden en ten gevolge hiervan komen er dan ook slechts weinig zaken tot stand.

	11 Oct. 18 Oct.	Oost. koersen.	11 Oct. 17 Oct.
Liverpoolnoteeringen		T.T. op Indië	$1\frac{1}{3}\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{3}\frac{1}{8}$
F.G.F. Sakellaridis	17,40 17,75	T.T. op Hongkong	$2\frac{3}{4}$ $2\frac{1}{2}$
G.F. No. 1 Oomra	8,30 9,05	T.T. op Shanghai.	$3\frac{1}{2}$ $3\frac{1}{4}$

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
21 Oct. 1922	1.676.000	18.100	2.306.000	23.500	$6\frac{1}{8}$
14 " 1922	1.713.000	16.875	2.343.000	23.200	$6\frac{1}{8}$ ₃₂
7 " 1922	1.694.000	16.675	2.411.000	22.600	$6\frac{1}{8}$
21 Oct. 1921	1.699.000	12.400	3.033.000	15.200	$7\frac{1}{8}$ ₁₆

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
21 Oct. 1922	77.000	1.130.000	167.000	2.268.000
21 Oct. 1921	75.000	1.485.000	185.000	2.807.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 October 1922 in duizenden balen.

	1922	1921	1920	1919	1918
Voorraad in Europa . .	2.329	1.748	2.143	2.550	1.075
Stoomend (Brazilië . .	665	785	812	216	85
n. Europa (Oost-Indië .	13	31	—	55	?
	3.007	2.564	2.955	2.821	1.160
Voorraad Ver. Staten	861	1.341	2.010	1.350	1.897
Stoomend } naar Brazilië . .	321	497	630	707	376
Ver. Staten }					
	4.189	4.402	5.595	4.878	3.433
Voorraad in Rio	1.774	1.611	400	595	821
" " Santos	2.511	2.944	1.963	4.922	6.962
" " Bahia	7	34	24	23	61
Totaal	8.481	8.991	7.982	10.418	11.277
Op 1 September	8.801	9.063	7.526	10.248	10.891
Op 1 Juli	8.639	8.700	6.750	10.336	11.702

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 12 October 1922.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:

13351,	224/2, 50/4 kn.	Java thee
2027	"	Sumatra thee
54	"	ex voorg. veil.
	1379/2	" China thee

Totaal . . 15432, 1603/2, 50/4 kn. thee.

13 October 1921:

13158,	83/2, 20/4 kn.	Java thee
5010	"	Sumatra thee
348	"	ex voorgaande veiling.

Totaal . . 18516, 83/2, 20/4 kn. thee

Aanbod 1 Januari jl. tot heden idem 1921 idem 1920

13 veilingen 13 veilingen 11 veilingen

Java thee	127275 kn.	224719 kn.	182788 kn.
Sumatra thee	31053 "	19230 "	11531 "
voor Hand.rek.	4594 "	2965 "	8474 "

Totaal 162922 kn. 246914 kn. 202793 kn.

Gem. per veiling . . 12532 kn. 18993 kn. 18436 kn.

Bij een zeer vaste stemming had de veiling een vlug verloop.

Voor Oranje Pecco waren de prijzen eenigszins onregelmatig, een enkel partijtje werd iets onder taxatie verkocht, doch het meerendeel bracht 2 tot 3 cts. meer op.

Pecco en Pecco Souchon's hadden een zeer goede vraag en bedongen gemiddeld 4 cts. boven taxatie.

Gebroken Pecco's en Gebroken Oranje Pecco's liepen zeer sterk in prijs op. Voor deze theeën was reeds een taxatie aangenomen hooger dan de afloop der laatste September-

veiling, maar het bleek dat die veelal nog met $\frac{7}{8}$ cts. werd overschreden, enkele malen zelfs met $\frac{9}{11}$ cts.

Gebroken thee, Fannings en dust hadden de beste markt en bedongen van 5 tot 24 cts. boven taxatie.

Witpunt onveranderd.

De volgende veiling zal worden gehouden op Donderdag 2 November e.k. met een aanbod van circa 11.000 kisten.

COPRA.

De markt was aanvankelijk zeer vast gestemd. Door Duitsland werd vrij veel afgenomen, terwijl de Hollandsche consumptie ook regelmatig kocht.

Later trokken koopers zich meer terug en liepen de prijzen iets lager.

De noteering is voor Java f.m.s. alle posities, naar Holland/Hamburg/Bremen f 27,50.

23 October 1922.

RUBBER.

De vaste stemming hield aan en de prijzen liepen op tot 62½ c. per ½ KG. voor loco Standard Crepe en Sheet. Nu de Engelsche regeering de maatregelen tot gedwongen beperking der rubbercultuur in de Engelsche koloniën heeft goedgekeurd, is de algemeene stemming optimistisch ten opzichte van den verderen loop der prijzen en verwacht men, dat inderdaad de plannen practisch uitvoerbaar zullen zijn. Reeds nam het Gouvernement van Ceylon de plannen definitief aan, terwijl begin dezer week Singapore zal beslissen. Intusschen werd te Singapore een rubber-controleur benoemd en de uitvoer van rubber uit de provincies Dindings, Malaca en Wellesley verboden, tenzij voorzien van een uitvoervergunning.

Vele Nederlandsche ondernemingen gingen over tot het verkoopen van een gedeelte van den rubberoogst 1923, zoodat de omzetten in de afgelopen week zeer belangrijk waren. Ook in loco-rubber werd veel omgezet, terwijl ook de termijnmarkt zich eveneens in een algemeene belangstelling verheugde.

De slotnoteeringen zijn:

		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe October	62½ ct.	52½ ct.
" " Nov./Dec.	62½ "	52½ "
" " Jan./Maart	63½ "	53 "
Smoked Sheets October	63½ "	52½ "
" " Nov./Dec.	64½ "	52½ "
" " Jan./Maart	65 "	53½ "

23 October 1922

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Hzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
23 Oct. 1922	nom.	62.10/-	173.5/-	25.10/-	35.17/6
16 " 1922..	nom.	62.15/-	169.-	25.10/-	33.15/-
9 " 1922..	nom.	93.5/-	164.-	25.2/6	33.-
2 " 1922	nom.	63.15/-	164.7/6	24.12/6	32.5/-
24 Oct. 1921..	nom.	66.2/6	158.2/6	24.2/6	26.5/-
20 Juli 1914..	51/4	16.-	145.15/-	19.-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
16-21 Oct. 1922	—	—	13½ c.¹	2/10½	25/3	25/3
9-14 " 1922	—	—	11 c.¹	2/10	25/-	25/-
17-22 Oct. 1921	—	—	4/3	4/3	19/-	19/-
18-23 Oct. 1920	—	—	13/6	13/6	95/-	95/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

¹) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteeringen per ton van 1015 KG.

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rieter	Rotterdam	Gothenburg
16-21 Oct. '22	7/9	11/7½	13/9	15/-	5/4	8/-
9-14 " '22	7/8	12/-	13/6	15/3	5/5	8/-
17-22 Oct. '21	7/6	12/9	13/6	20/-	6/-	8/6
18-23 Oct. '20	—	—	—	—	—	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
16-21 October .. 1922..	24/-	25/-	30/-	31/3
9-14 " 1922..	22/6	25/-	30/-	31/3
17-22 October .. 1921..	27/6	—	—	40/-
18-23 October .. 1920..	80/-	112/6	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

INKLARINGEN.

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	September 1922		September 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	58	17.078	39	23.329
Groot-Brittannië	395	319.806	334	238.325
Duitsland....	62	85.249	64	68.758
Noorwegen....	32	58.192	31	38.487
Zweden.....	39	39.917	26	17.154
Denemarken....	3	504	9	2.607
Rusland-Oostz.h.	1	169	3	294
Finland.....	4	3.431	5	1.816
België.....	28	53.904	20	30.813
Frankrijk.....	34	34.432	82	55.948
Spanje.....	22	43.360	31	37.143
Portugal.....	5	3.760	—	—
Italië.....	11	24.564	19	50.181
Griekenland....	1	1.178	—	—
Levant.....	—	—	1	977
Archangel.....	3	4.113	—	—
Roemenië, Bulg.	1	874	5	9.101
And. Midd. Zeeh.	18	35.792	13	20.728
Spitsbergen....	2	4.160	—	—
Over. Wk. Afrika	1	1.521	7	12.432
Oostkust Afrika	3	11.019	1	4.064
Zuid-Georgië..	1	2.222	—	—
Voor-Indië....	5	21.404	7	24.281
Achter-Indië..	2	7.132	1	3.199
Ned. Oost-Indië	6	18.784	5	21.210
And. Aziat. hav.	8	34.887	10	45.028
Australië.....	2	8.481	2	7.547
Vereen. Staten..	50	208.491	48	191.346
Canada.....	14	42.624	18	46.774
Midden-Amerika	4	12.223	—	—
Ned. West-Indië	—	—	1	3.154
Nederl. Antillen	—	—	—	—
Brazilië.....	1	3.224	3	7.137
Argent., Uruguay	12	38.723	12	33.632
Chili.....	3	9.337	1	3.051
Zuid-Afrika....	6	26.180	5	19.202

Totaal.... 837 1.176.735 803 1.017.718

Periode 1 Jan.— 30 September.. 6.927 9.849.581 7.243 9.383.815¹

Nationaliteit.	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Nederlandsche..	245	335.850	215	291.431
Britsche.....	306	377.835	281	352.538
Duitsche.....	99	118.757	108	56.013
Noorsche.....	45	71.955	29	32.218
Belgische.....	7	13.006	12	19.621
Fransche.....	40	42.861	61	45.132
Zweedsche.....	21	21.565	14	12.690
Deensche.....	3	3.462	7	11.759
Vereen. Staten..	19	72.416	22	72.247
Andere.....	52	119.028	54	124.069

Totaal.... 837 1.176.735 803 1.017.718

¹) 1913, 8.655 schepen met 10.526.984 N. R. T.
(Dirkzwager's Scheepsagentuur Maassluis.)

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Vier droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek

DELFT

ARTIKELN:

Gist

Brandspiritus

Zuivere spiritus

Foazelolie

Amyl-alcohol

Aether Sulfuricus

Narcose æther

Kurken en

Gedroogde Spoeling

VERSCHEENEN:

Voordrachten over Levensverzekeringswetenschap

EERSTE DEEL

Eenige praktische uitkomsten
van de wiskundige theorie der
levensverzekering

door Dr. A. O. HOLWERDA.

TWEDE DEEL

Eenige beschouwingen naar
aanleiding van de publicaties
der levensverz.-maatschappijen

door J. G. DE JONGH.

PRIJS PER DEEL . . . f 2,—.

Alom in den boekhandel verkrijgbaar en bij NIJGH &
VAN DITMAR'S UITG.-MIJ., Wijnhaven, Rotterdam.

DELFT
J.C. GOUDRIAAN'S
INDUSTRIE-EN EXPORT-MIJ.

Motorlocomotieven

Transportwagens
voor alle doeleindenAANLEG VAN
FABRIEKSSPOOR

— SPOORWEGMATERIEEL —

KONINKLIJKE
MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
DEN HAAG
AMSTERDAM ARNHEM

Bergplaatsen voor inboedels
Opslag van Reisbagage
Verpakking van Kunstvoorwerpen

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

Opgericht 1907

's-Gravenhage
Anna van Saxenplein 3

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
STEARINE — KAARSENPIET — OLEÏNE
CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE